

**PAŃSTWOWY
POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W MOGILNIE**

Znak sprawy: PIS.046.1.2025

Mogilno, dnia 28 marca 2025 r.

Egz. nr 1

Szanowny Pan
Tomasz Barczak
Przewodniczący Rady Powiatu Mogileńskiego
w Mogilnie

Na podstawie art. 12a ust.3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej przedstawiam Radzie Powiatu informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu mogileńskiego za rok 2024.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Mogilnie
Aleksandra Wanta

Załączniki:

1. stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu mogileńskiego
w 2024r.

Wyk. w 2 egz.

Otrzymują:

1. adresat - egz. nr 1 -osobiście
2. a/a - egz. nr 2

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W MOGILNIE

88-300 Mogilno, ul. Tadeusza Kościuszki 4

e-mail: sekretariat.psse.mogilno@sanepid.gov.pl
www.gov.pl/web/psse-mogilno

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU MOGILEŃSKIEGO W 2024r.**

Marzec – 2025 r.

SPIS TREŚCI

TYTUŁ	STRONA
WSTĘP	1
I. ZAKRES DZIAŁAŃ W PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ	2
II. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	3
III. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO	6
III.1. OCENA URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I JAKOŚCI WODY DO SPOŻYCIA	7
III. 2. JAKOŚĆ WODY DO KĄPIELI	13
III. 3. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	14
III.4. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	20
III.5. OCHRONA PRACOWNIKÓW PRZED CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I UCIĄŻLIWYMI W ŚRODOWISKU PRACY	25
III.6. OCENA WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH W PLACÓWKACH NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY	30
III.7. BEZPIECZEŃSTWO ŚWIADCZENIA USŁUG MEDYCZNYCH	33
IV. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE ZAKAŻEŃ I CHORÓB ZAKAŻNYCH	37
V. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA	43
WNIOSKI	44

Niniejszy dokument stanowi ocenę stanu bezpieczeństwa sanitarnego w 2024 r. na terenie powiatu mogileńskiego w oparciu o wyniki nadzoru sanitarnego oraz analizę zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne.

Podjęmowane działania skierowane były na poprawę zdrowia publicznego poprzez zapobieganie chorobom zakaźnym, usuwanie źródeł zagrożeń w środowisku pracy, nauczania, wychowania i w obiektach użyteczności publicznej oraz zapewnienie zaopatrzenia ludności w wodę do picia i kąpiele oraz żywność, a także inne wyroby, spełniające wymagania higieniczne i zdrowotne.

W ciągu roku uczestniczono w krajowych i europejskich systemach, tak w zakresie gromadzenia danych, jak i wykorzystywania ich w nadzorze sanitarnym i profilaktyce zdrowotnej:

- SEPIS - System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- EpiBaza - Ogólnopolski System Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności,
- ProfiBaza – cyfrowe udostępnienie informacji publicznej na temat sytuacji zdrowotnej ludności oraz realizacji programów zdrowotnych dla potrzeb profilaktyki chorób i promocji zdrowia w Polsce,
- SENTINEL - zintegrowany systemem nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad gripą,
- ROE - Rejestr Ognisk Epidemicznych,
- SMZ - elektroniczny system do gromadzenia informacji o zdarzeniach, których wystąpienie lub których skala zjawiska może rodzić zagrożenie mające wpływ na zdrowie i życie ludzi,
- SRWE - System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych,
- ESND - Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek,
- Safety Gate - system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach konsumpcyjnych- pomaga w wycofywaniu z rynku niebezpiecznych produktów nieżywnościowych.
- INTERACT Portal – baza zawierająca dane rejestracyjne substancji chemicznych, prowadzona przez ECHA (Europejską Agencję Chemikaliów),

- SMIOD1 - System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych,
- RASFF WINDOW - baza danych administrowana przez Komisję Europejską, pozwalająca na dostęp do powiadomień systemu RASFF wyłącznie w trybie odczytu,
- iRASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach,
- TRACES-NT - unijny system informatyczny służący do obsługi przesyłek na granicy żywności, dla której przepisy unijne określają wymagania dotyczące zwiększonego poziomu kontroli urzędowych lub nakładają specjalne warunki dotyczące przywozu do UE z niektórych państw trzecich,
- Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy - monitorowanie oporności odzwierzęcych czynników chorobotwórczych i bakterii komensalnych na środki przeciwdrobnoustrojowe,
- WODAEXCELL - System monitorujący jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach,
- Internetowy Serwis Kąpieliskowy – wykaz kąpielisk i zagrożeń związanych z nadmiernym zakwitem sinic, ogólnodostępny na stronie GIS,
- EWP - Ewidencja Wjazdu do Polski,
- NPZ - Narodowy Program Zdrowia.
- CPNP- portal powiadomień o produktach kosmetycznych.

I. ZAKRES DZIAŁAŃ PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ

W sprawach należących do zakresu zadań i kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizowane były działania z nadzoru sanitarnego oraz profilaktyki zdrowotnej. W celu oceny realnych i potencjalnych zagrożeń higieniczno-zdrowotnych na terenie powiatu mogileńskiego w 2024 roku monitorowano:

- sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych,
- jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- jakość wody do kąpieli,
- bezpieczeństwo żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- bezpieczeństwo wykonywania świadczeń zdrowotnych,
- warunki higieniczne procesu nauczania i wychowania,
- narażenie pracowników na szkodliwe czynniki w środowisku pracy,
- bezpieczeństwo świadczenia usług zdrowotnych przez podmioty lecznicze,
- realizację obowiązkowych szczepień ochronnych,
- wprowadzanie do obrotu substancji i preparatów chemicznych, w tym produktów biobójczych i kosmetyków,

- stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów leczniczych, zakładów pracy, placówek nauczania i wychowania, obiektów turystyczno-wypoczynkowych i innych obiektów użyteczności publicznej,
- zapewnienie warunków higieniczno-zdrowotnych na wszystkich etapach planowania i realizacji inwestycji,
- realizację interwencji w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

Wykonywanie tak szerokiego spektrum zadań odbywa się przy współpracy z innymi inspekcjami oraz instytucjami na szczeblu centralnym, wojewódzkim i powiatowym m. in. z: Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego - Państwowym Zakładem Higieny w Warszawie, Instytutem Żywności i Żywności w Warszawie, Państwową Inspekcją Weterynaryjną, Inspekcją Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcją Pracy, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Bydgoszczy, Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi, Policją i Strażą Pożarną, podmiotami leczniczymi oraz placówkami oświaty i wychowania.

Na wypadek wystąpienia zdarzenia związanego z poważnym transgranicznym zagrożeniem zdrowia funkcjonuje system wczesnego ostrzegania RWES. W sytuacji stanowiącej ryzyko dla zdrowia lub życia człowieka uruchamiany jest system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i paszach RASFF.

II. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

W 2024 r. realizowano zapobiegawczy nadzór sanitarny poprzez:

- zajmowanie stanowiska w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy i projektów decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- kontrolę spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych na poszczególnych etapach realizacji inwestycji związanych z powstawaniem obiektów przeznaczonych na działalność usługową, handlową, produkcyjną, o funkcji mieszkalnej wielorodzinnej oraz budynków służby zdrowia,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej.

Zestawienie podstawowych działań podejmowanych w związku z przedsięwzięciami realizowanymi na terenie poszczególnych gmin przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1

	Rodzaj uzgodnienia/opinii	Gmina Dąbrowa	Gmina Jeziora Wielkie	Gmina Mogilno	Gmina Strzelno
1.	W ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji w prognozie oddziaływania na środowisko.	10	1	5	2
2.	W ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	0	0	2	2
3.	Opinie dot. konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresu raportu.	0	7	14	5
4.	Opinie dot. warunków realizacji przedsięwzięć w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	0	1	1	1
5.	Uzgodnienia dokumentacji projektowych	1	0	2	0
6.	Opinie projektów planów remediacji	0	0	0	1
7.	Kontrola obiektów przed przystąpieniem do użytkowania w trybie art. 56 ustawy <i>Prawo budowlane</i>	1	2	24	3
8.	Uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy i projektów lokalizacji inwestycji celu publicznego.	7	11	3	11
Razem		19	22	51	25

W zakresie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wydano:

- 18 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

- 4 opinie do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

Do uzgadnianych prognoz i projektów nie wniesiono uwag.

- 26 opinii odnośnie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, które dotyczyły: budowy mieszkań, budowy instalacji zbiornikowej na LPG (4 sprawy), budowy stacji paliw, budowy grzebowniska małych zwierząt, budowy lub przebudowy dróg (4 sprawy), zbierania odpadów, budowy infrastruktury kopalni soli, budowy budynków produkcyjnych (2 sprawy). Najwięcej spraw, bo aż **6 dotyczyło** wykonania instalacji fotowoltaicznej. Łączna planowana moc projektowanych instalacji wynosi około 103 MW, średnia moc jednej planowanej instalacji wynosi około 17,27 MW. W przypadku **2 przedsięwzięć** (hala produkcji laminatu, budowa instalacji zbiornikowej LPG), z uwagi na możliwe oddziaływanie na środowisko, uznano za konieczne przeprowadzenie postępowania oceny oddziaływania przedsięwzięcia, jednocześnie wskazując zakres raportu. W sprawach, w których nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia oddziaływania na środowisko, wskazano warunki konieczne do uwzględnienia w decyzjach środowiskowych.

- 3 opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dotyczyły budowy farmy fotowoltaicznej, budowy obwodnicy miasta, rozbudowy zakładu o instalację do przetwarzania biomasy. W przypadku rozbudowy zakładu o instalację do przetwarzania biomasy zaopiniowano negatywnie warunki realizacji przedsięwzięcia.

Wydano jedną opinię dotyczącą planu remediacji historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi w odniesieniu do zanieczyszczenia w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia.

Na podstawie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane:

- przeprowadzano **33 kontrole** obiektów w związku ze zgłoszeniem o zamiarze przystąpienia do ich użytkowania, podczas których dokonywano przeglądu dokumentacji projektowej uzgadnianej przez rzeczoznawców ds. higieniczno-sanitarnych. Kontrole w tym trybie dotyczyły inwestycji: budowy sieci wodociągowej (13 opinii), budowy hal sportowych (3 opinie), budowy budynków handlowo-usługowych (3 opinie), budowy hali produkcyjno-magazynowej, budowy budynku zamieszkania zbiorowego, budowy stacji uzdatniania wody, budowy budynku biurowego, budowy budynku myjni, przebudowy budynku dworca PKP, budowy kurników oraz rozbudowy zakładu produkcyjnego.

W wyniku tych czynności wydano **27 opinii pozytywnych** oraz **3 negatywne**. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w **12 obiektach**. Nieprawidłowości stwierdzane podczas kontroli dotyczyły głównie odstępstwa od uzgodnionych projektów budowlanych poprzez: nieprawidłowe usytuowanie czerpni i wyrzutni powietrza central wentylacyjnych, nieprawidłowej lokalizacji miejsca gromadzenia odpadów komunalnych, brak kurtyny powietrza przy wejściu głównym, brak zaprojektowanych umywalek, zlewów i urządzeń.

Na podstawie art. 3 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

- dokonano **3** uzgodnień dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych: zmiany sposobu użytkowania obiektu gospodarczego na cele usługowe (2 opinie) oraz budowy hali magazynowej.

W wyniku analizy dostarczonych projektów budowlanych wskazywano niezgodne z przepisami rozwiązywania funkcjonalno-użytkowe pomieszczeń oraz braki w wyposażeniu sanitarnym. Wydano pozytywne opinie, gdyż wnioskodawcy usunęli wskazane nieprawidłowości przed wydaniem opinii.

Na podstawie art. 60 ust 1 w związku z art. 53 ust. 4 pkt 2a ustawy z dnia z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Wydano **32** postanowienia w zakresie uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu i projektu decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego dotyczących: budowy wodociągu, budowy basenu, budowy biogazowni, budynków mieszkalnych jednorodzinnych, budynków rekreacji indywidualnej, budynków przemysłowych, budynków usługowych oraz budowy farm fotowoltaicznych

Podsumowanie

Jak wynika z powyższych zestawień najczęściej przedsięwzięć, w opiniowaniu lub uzgadnianiu których w roku 2024 uczestniczył PPIS w Mogilnie, zgodnie z prawnie przypisanymi kompetencjami, zlokalizowanych lub planowanych było na terenie gminy Mogilno. Nadal stwierdzane były przy realizacji przedsięwzięć odstępstwa od uzgodnionych projektów.

III. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **960** kontroli sanitarnych. W zakresie urzędowej kontroli żywności i monitoringu jakości wody pobrano do badań laboratoryjnych **384** prób. W zakresie nadzoru nad warunkami higienicznymi nauczania wykonano **2199** badań fizycznych dotyczących ergonomii stanowisk uczniów i tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych.

Wykaz działań kontrolno-represyjnych zrealizowanych w 2024 r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego zamieszczono w **tabeli nr 2**.

Tabela nr 2

Działanie Pion nadzoru	Badania	Pobrane próbki	Kontrole	Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze	Postanowienia	Tyt. wykonawcze	Mandaty	Grzywny i kary pieniężne
Higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku i kosmetyków	-	248	397	133	68	1	-	22	-
Prewencja chorób zawodowych	-	3	107	18	13	0	-	-	1
Higiena dzieci i młodzieży	1356	-	97	1	1	-	-	-	-
Nadzór przeciwpidemiczny	-	-	69	13	7	23	72	3	-
Higiena komunalna	-	133	221	101	32	7	-	3	0
Łącznie	1356	384	891	266	121	31	72	28	1

III.1 OCENA URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I JAKOŚCI WODY DO SPOŻYCIA

W 2024 roku ludność powiatu mogileńskiego zaopatrywało 21 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia. W porównaniu do roku poprzedniego zmiana w infrastrukturze zbiorowego zaopatrzenia w wodę wystąpiła na terenie gminy Strzelno - zlikwidowano dwa wodociągi: SUW Ciechrz (budowa 1966r.) i SUW Sławsk Dolny (budowa 1968r.), i przyłączenia ich odbiorców do SUW w Strzelnie. Ponadto na terenie gminy Jeziora Wielkie wybudowano wodociąg w Golejewie, przyłączając do niego trzy miejscowości, w celu odciążenia największego wodociągu SUW Jeziora Wielkie (tabela nr 3).

Tabela nr 3

Lp.	ADMINISTRATOR	WODOCIĄGI WEDŁUG DOBOWEJ PRODUKCJI WODY (w m ³ /dobę)		
		< 100	101-1000	1001-10000
1.	Mogileńskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Mogilnie (MPGK w Mogilnie)	-	Kweciszewo, Procyń Wasielewko, Wylatowo Padniewo, Lubieszewo Pałędzie Dolne, Niestronno	Mogilno
2.	Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Strzelnie (ZGKiM w Strzelnie)	Ostrowo Markowice	Wronowy Bronisław	Strzelno
3.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Jeziorach Wielkich (ZGKiM w Jeziorach Wielkich)	Kościeszki Kuśnierz Golejewo	Jeziora Wielkie Gaj	-
4.	Gmina Dąbrowa	-	Krzekotowo Szczepanowo	-
Łącznie w danej grupie wydajności:		5	14	2

Do Komisji Europejskiej raportowane są dane z monitoringu dwóch największych miejskich wodociągów: **Mogilno** o produkcji 2285,5m³/dobę oraz **Strzelno** o produkcji 1027,0m³/dobę (od 2024r. z uwagi na wielkość produkcji, a nie liczbę mieszkańców >5tyś., jak to miało do 2023r.). W zaopatrzeniu mieszkańców powiatu mają one największy udział, zaopatrywały one 21067 mieszkańców, co stanowi 49,8% ogółu ludności. Wodociągi mieszczące się w przedziale produkcji dobowej od 101 do 1000 m³, łącznie zaopatrywały 19153 mieszkańców, co stanowi 45,2% ogółu. Natomiast najmniejsze wodociągi o produkcji dobowej <100m³ zaopatrywały łącznie 2144 mieszkańców, co stanowi 5,0% ogółu. Łączna liczba ludności zaopatrywana w wodę przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w powiecie mogileńskim w 2024r. wynosiła 42364.

Stopień zwodociągowania terenu, na podstawie danych uzyskanych od administratorów wodociągów, szacuje się podobnie od kilku lat i wygląda następująco w poszczególnych gminach: **Dąbrowa - 100%; Strzelno -99,7%; Mogilno - 99,6%; Jeziora Wielkie - 99,6%**. Sieć wodociągowa obejmuje wszystkie zamieszkałe tereny powiatu, jedynie pojedyncze gospodarstwa domowe są zaopatrywane w wodę z ujęć indywidualnych – studni kopanych, których jakość nie jest kontrolowana przez organy PIS i do których doprowadzenie sieci wodociągowej jest utrudnione z różnych przyczyn.

W 2024r. długość wszystkich **sieci wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia w powiecie mogileńskim wynosiła 698,5 km, w stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się o 14,6 km.** W przypadku części wodociągów istnieje możliwość pierścieniowego połączenia SUW, dotyczy to wszystkich wodociągów na terenie gmin Jeziora Wielkie, Dąbrowa i Mogilno. Na terenie Gminy Strzelno takiej możliwości nie ma.

Pobór wody na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej - ilość wody w 2024r. dostarczana ludności w powiecie mogileńskim w ramach zbiorowego zaopatrzenia wynosiła 7 919,1 m³/dobę i utrzymuje się na podobnym poziomie z lekką tendencją wzrostową w stosunku do ubiegłego roku. Pomiędzy poszczególnymi latami różnice co do ilości pobieranej wody na wodociągach nie są wielkie, wzrost poboru z 2024r. w stosunku do 2023r. wyniósł 0,8% (tabela nr 4). **Nie odnotowano braków w dostawie wody.**

Tabela nr 4.

WODOCIĄGI WEDŁUG DOBOWEJ PRODUKCJI WODY (m ³ /dobę)	Ilość produkowanej wody (m ³ /dobę)						
	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.
<100	548,9	553,7	540,6	603,8	588,1	360,7	391,9
101-1000	4162,5	4 691,9	5 088,9	5 096,5	4874,9	5213,0	4214,7
>1001	1812,8	1 915,5	1 801,6	1 963,8	2448,0	2281,7	3312,5
Razem	6524,2	7 161,1	7431,1	7 664,1	7 911,0	7855,4	7 919,1

Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności pochodzi z ujęć podziemnych z pokładów trzecio- i czwartorzędowych, dlatego nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. W 2024r. podobnie, jak w roku poprzednim w jednym wodociągu - Pałędzie Dolne kontynuowane jest stałe chlorowanie wody, z uwagi na powtarzające się na przestrzeni ostatnich kilku lat zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody. Ponadto w dwóch wodociągach Jeziora Wielkie i Kościeszki dokonano zmiany uzdatniania wody poprzez zamontowane lamp bakteriobójczych UV. W 2026 roku planowany jest także ich montaż na wodociągu w Kuśnierzu.

JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW ZBIOROWEGO ZAOPATRZENIA

W 2024 roku pobrano do badań **403** próbki wody do spożycia, z czego **53** były kwestionowane (13,1%), co obrazuje **tabela nr 5**. Nieprawidłowości dotyczyły parametrów mikrobiologicznych (27) i fizykochemicznych (19) oraz mikrobiologicznych i fizykochemicznych jednocześnie (7),

- w zakresie badań mikrobiologicznych: podwyższonej wielkości parametru ogólnej liczby bakterii w 22⁰C (4,9%), obecność bakterii grupy coli (2,7%), paciorkowców kałowych (0,5%)
- w zakresie badań fizyko-chemicznych: ponadnormatywnej zawartości manganu (3,9%), mętności (1,7%), żelaza (0,7%) oraz pojedyncze przypadki jonu amonowego (0,2%) i twardości (0,2%).

Tabela nr 5

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia	Liczba ludności	Produkcja wody [m³/d]	Długość sieci [km]	Ilość obiektów wg ewidencji/poddanych kontroli	Liczba pobranych próbek				Liczba pobranych próbek (ogółem)
					Kontrola urzędowa		Kontrola wewnętrzna		
					(dobre)	(złe)	(dobre)	(złe)	
<100 m³/dobę	2 144	391,9	55,9	5/5	14	7	43	7	71
100 - 1000 m³/dobę	19 153	4 214,7	476,5	14/14	64	11	156	18	249
1000 - 10000 m³/dobę	21 067	3 312,5	160,2	2/2	5	1	13	1	20
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	0	1 390,1	5,9	9/9	12	3	43	5	63
Razem	42 364	9 309,2	698,5	30/30	95	22	255	31	403
Łącznie					117		286		

Najczęściej przyczyną kwestionowania jakości wody były parametry mikrobiologiczne (*ogólna liczba bakterii w 22⁰C* - wielkości na poziomie od 143 do 3700 jtk/1 ml, obecność *bakterii grupy coli* - w ilości od 1 do 16 jtk/100 ml i *paciorkowców kałowych* - w ilości od 1 do 12 jtk/100ml) oraz parametry fizykochemiczne (*mętność* na poziomie od 1,2 do 29,8 NTU, *mangan* w ilości od 54 do 242 µg/l, *żelazo* w ilości od 220 do 472 µg/l, *jon amonowy* na poziomie (0,63% mg/l) i *twardości* (570 mg/l).

Analizując jakość wody produkowanej przez poszczególne wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, należy zauważyć, że **z wody o jakości niekwestionowanej przez cały rok, korzystali mieszkańcy zaopatrywani przez 8 (38,1%) wodociągów (Mogilno, Wronowy, Krzekotowo, Padniewo, Pałędzie Dolne, Niestronno, Ostrowo, Golejewo)**. W pozostałych 13 wodociągach (61,9%) wystąpiły przekroczenia badanych parametrów, zarazem te incydentalne – krótkoterminowe jak i te utrzymujące się przez dłuższy czas.

W 2024r. podobnie, jak w roku ubiegłym występowało **pogorszenie jakości wody**, zarówno w zakresie parametrów mikrobiologicznych, jak i fizyko-chemicznych. **W dwóch wodociągach** (Jeziora Wielkie, Kuśnierz) nieprawidłowości **wystąpiły trzykrotnie** w ciągu całego roku sprawozdawczego, **dwukrotnie wystąpiły w dwóch wodociągach** (Strzelnie, Kościeszki). Natomiast w **sześciu wodociągach** (Wasielewko, Szczepanowo, Procyń, Bronisław, Wylatowo, Lubieszewo) pogorszenie wody **odnotowano jeden raz** w ciągu roku.

Na **10 wodociągów** publicznych zbiorowego zaopatrzenia wydano decyzje administracyjne nakazujące podjęcie skutecznych działań naprawczych w związku z przekroczeniami, w tym:

- **6 z przekroczeniami mikrobiologicznymi** (Jeziora Wielkie -3 krotnie, Strzelno 2krotnie, Bronisław, Wasielewko, Wylatowo, Lubieszewo)
- **2 z przekroczeniami fizykochemicznymi** (Procyń, Szczepanowo)
- **2 wodociągach z przekroczeniami mikrobiologicznymi, jak i fizykochemicznymi** (Kuśnierz -3krotnie, Kościeszki -2krotnie).

Ponadto w ciągu całego roku występowały **krótkotrwale przekroczenia parametrów, wystąpiły one na 3 wodociągach (Kwieciszewo, Markowice, Gaj)**. Przekroczenia w zakresie manganu (75,5 -158 µg/l), jonu amonowego (0,63 mg/l) i twardości (570 mg/l).

Powyższe nie wpłynęło na ocenę jakości wody z uwagi na **zjawiska incydentalne i nie miały bezpośrednio negatywnego wpływu na zdrowie ludzi**. Świadczą najczęściej o nieprawidłowościach w procesie uzdatniania wody bądź, o niewłaściwym funkcjonowaniu instalacji wodnej. Próby powtórne nie potwierdziły przekroczeń.

W przypadku **braku przydatności** wody do spożycia z wodociągu Strzelno (punkt na sieci), Bronisław (cała strefa zaopatrzenia), Lubieszewo (odcinek sieci) **administratorzy zapewnili odbiorcom zastępcze źródło zaopatrzenia w wodę** do bezpośredniego spożycia – kontenery na wodę z uwagi na brak możliwości przełączenia na inny wodociąg lub dostarczano wodę butelkowaną. Prowadzone działania naprawcze doprowadziły do poprawy jakości wody w wymienionych wodociągach.

W pozostałych przypadkach woda była **warunkowo przydatna** do spożycia (Jeziora Wielkie, Kuśnierz, Kościeszki, Wasielewko, Szczepanowo, Procyń, Wylatowo, Strzelno -

cała strefa), podjęte działania naprawcze również doprowadziły do poprawy jej jakości za wyjątkiem wodociągu w Jeziorach Wielkich - termin zakończenia działań naprawczych do 31.12.2024r. i Procyniu - termin zakończenia działań naprawczych do 03.02.2025r. oraz Szczepanowie - termin zakończenia działań naprawczych do 31.03.2025r.

Wodociągi te sprawiały **największe problemy z uzyskaniem jakości wody zgodnej z normami sanitarnymi**. Powodem był brak jej stabilizacji zarówno w zakresie parametrów mikrobiologicznych, jak i fizyko-chemicznych. Wodociąg Procyn i Szczepanowo z uwagi na podwyższony poziom parametru manganu, a wodociąg Jeziora Wielkie z uwagi na podwyższony poziom ogólnej liczby mikroorganizmów w 22st.C. Administratorzy pomimo prowadzonych prac naprawczych nie odnieśli oczekiwanych rezultatów, w celu poprawy jakości wody. Działania naprawcze nadal są prowadzone.

Pogorszenia jakości wody na poszczególnych wodociągach były spowodowane zazwyczaj brakiem regularnego płukania sieci, awariami urządzeń, złym stanem technicznym instalacji wewnętrznej, niewłaściwą eksploatacją i konserwacją urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę lub brakiem modernizacji. W niektórych przypadkach nie udało się ustalić bezpośredniej przyczyny niewłaściwej jakości mikrobiologicznej wody w systemie dystrybucji.

W przypadku problemów z utrzymaniem właściwej jakości wody, tam gdzie to możliwe, przedsiębiorstwa wodociągowe podejmowały decyzje o przyłączeniu sieci do sąsiedniego wodociągu na czas prowadzenia działań naprawczych na stacji uzdatniania, w której występowały zanieczyszczenia wodociągu. Przypadki takie miały miejsce na wodociągach: Kościeszki - przyłączono do SUW Jeziora Wielkie, Kuśnierz przyłączono do SUW Gaj. Nie jest to możliwe we wszystkich przypadkach, wówczas wodę dostarcza się z cystern lub mauserów, co miało miejsce w przypadku wodociągów w Strzelnie, Bronisławiu i Lubieszewie.

Pomimo wykazanych przekroczeń, wskutek podjętych działań naprawczych woda nie stwarzała bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia konsumentów dzięki przyłączeniom sieci do sąsiednich wodociągów lub poprzez zaopatrzenie z cystern i mauserów.

JAKOŚĆ WODY Z INDYWIDUALNYCH UJEĆ

Na terenie powiatu mogileńskiego w ewidencji znajdowało się 9 podmiotów ujmujących wodę z indywidualnych ujęć na cele prowadzonej działalności gospodarczej, w tym na cele spożywcze i zaopatrują one:

- Oerlemans Food Polska Sp. z o. o. w Strzelnie;
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego „Bronisław” S.A. w Bronisławiu;
- Baza Rybacka „Inter-Fish” Sp. z o. o. w miejscowości Czerniak;
- Zbych-Pol & Mobet Sp. z o.o. w Mogilnie (restauracja i hotel);
- Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu w miejscowości Radunek oraz w miejscowości Młyny;
- Wood Glass Team Sp. z o.o. w Strzelnie;
- Dom Pomocy Społecznej w Siemionkach;
- SPZOZ Mogilno Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Strzelnie.

Wszystkie ujęcia indywidualne zostały skontrolowane.

W przypadku GR Radunek występowały problemy z uzyskaniem stabilizacji wody, **pogorszenie jej jakości wystąpiło trzy razy** w ciągu całego roku oraz w przypadku jednego ujęcia (PPZ Bronisław) jeden raz. Wydane decyzje adm. dotyczyły nakazu podjęcia skutecznych działań naprawczych w związku z **przekroczeniami mikrobiologicznymi**. W przypadku stwierdzanych zanieczyszczeń wody właściciele urządzeń dostosowując się do zaleceń PPIS w Mogilnie, podejmowali natychmiastowe działania w celu poprawy jej jakości. Wyniki nadzoru nad jakością wody zawarto w **tabeli nr 5**.

STAN SANITARNO-TECHNICZNY URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH

Przedmiotem kontroli na wodociągach była także ocena stanu sanitarno – higienicznego infrastruktury wodociągowej. **Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono w dwóch wodociągach** (SUW Kościeszki i SUW Jeziora Wielkie). Dotyczyły one: niewłaściwego stanu urządzeń w budynku hydrofornii (korozja zbiorników hydroforowych) i studni (zastoisko wody, brudne ściany, skorodowana pokrywa zamykającą, brak oznakowania studni). Administrator usunął nieprawidłowości. Poprawie uległ także stan higieniczno - sanitarny w studniach głębinowych (SUW Kwieciszewo) – studnie artezyjskie (samowypływ) administrator uszczelnił cembrowinę oraz odmalował ich urządzenia i ściany.

Ponadto w ramach prowadzonego nadzoru sanitarno-higienicznego nad jakością wody, rozszerzono zakresy kontroli o sprawdzenie podejmowania działań w zakresie awaryjnego zaopatrzenia w wodę (opracowania i wdrożenia procedury postępowania w przypadku pogorszenia się jakości wody do spożycia, zapewnienia zastępczego źródła wody (rezerwowego) – środki do transportu i dystrybucji wody w przypadku braku jej przydatności do spożycia lub innych sytuacji kryzysowych do gromadzenia i dystrybucji wody pitnej).

OCENA SKAŻENIA INSTALACJI CIEPŁEJ WODY BAKTERIAMI *LEGIONELLA* sp.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju *Legionella* w aerozolu wodno-powietrznym (z pryszniców, jacuzzi), szczególnie dla osób chorych o obniżonej odporności, wykonywano badania wody ciepłej w instalacjach wewnętrznych budynków szpitalnych, hotelarskich, na pływalni oraz w placówkach oświatowo - wychowawczych. Badania były prowadzone zarówno w ramach kontroli urzędowej (8 prób) jak i wewnętrznej przez administratorów budynków (133 próby).

Przeprowadzone badania wykazały, iż w **trzech** przypadkach woda nie **spełniała obowiązujących wymagań** – wszczęto postępowania administracyjne, w wyniku których wydano decyzje merytoryczne stwierdzające przekroczenie.

W przypadku podmiotów leczniczych (1) - szpital w Mogilnie, przekroczenie norm wykazano w jednej próbce (izba przyjęć - toaleta dla personelu) w ilości 780 jtk/100ml – średnie skażenie. Strona niezwłocznie podjęła działania naprawcze, rozpoczęto dezynfekcję termiczną sieci wewnętrznej wody ciepłej. Pomieszczenie zostało wyłączone z użytkowania w całości, jednocześnie wskazano pracownikom inne pomieszczenia sanitarno – higieniczne wyposażone także w natrysk, z których mogli korzystać. Przeprowadzono remont

pomieszczenia, jednocześnie dokonano jego zmiany funkcji. Administrator doprowadził jakość wody do zgodnej z przepisami.

W przypadku obiektów użyteczności publicznej (2)

- kryta pływalnia w Mogilnie, przekroczenie norm wykazano w jednej próbce (natrysk męski) w ilości 360 jtk/100ml – średnie skażenie. Administrator przeprowadził płukanie i dezynfekcję wody gorącej całej instalacji, dezynfekcję końcówek natrysków, czyszczenie sitek i elektrozaworów, doprowadzając jakość wody do zgodnej z przepisami.

- usługi noclegowe w Busewie gm. Strzelno, wykazano przekroczenie norm w ilości 820 jtk/100ml - średnie skażenie. Właściciel podjął działania zmierzające do doprowadzenia jakości wody ciepłej do zgodnej z przepisami prawa, wyłączył z użytkowania do czasu poprawy jakości wody prysznice w pokojach hotelowych (hotel nie świadczył usług noclegowych).

Ponadto w ramach prowadzonego nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej w **7 przypadkach** (obiekty sportowe, noclegowe, służące poprawie kondycji fizycznej) stwierdzono, iż ich **administratorzy nie wykonywali badań wody ciepłej użytkowej** z urządzeń wytwarzających aerozol wodno-powietrzny, będących na wyposażeniu obiektu w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* (nie został dochowany termin badań). W tych przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne, w wyniku których wydano decyzje nakładające obowiązek przedstawienia aktualnych wyników badania wody w przedmiotowym zakresie.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego ocenia się w większości przypadków wywiązywanie się administratorów obiektów z obowiązków nadzoru nad jakością wody ciepłej w instalacji wewnętrznej budynków.

INTERWENCJE DOTYCZĄCE JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

W okresie sprawozdawczym nie **odnotowano wniosków** o interwencję w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

III.2. JAKOŚĆ WODY DO KĄPIELI

Na nadzorowanym terenie w 2024r. funkcjonowały trzy miejsca do kąpieli w tym: całoroczna kryta pływalnia oraz funkcjonujące w sezonie kąpieliskowym dwa kąpieliska.

Kryta pływalnia w Mogilnie z wydzielonymi pomieszczeniami na siłownię, masaż klasyczny, sauny i grotę solną zapewniała użytkownikom higieniczne i bezpieczne warunki. PPIS w Mogilnie w zakresie zadań statutowych wykonywał badania wody z częstotliwością i zakresem ustalonym w harmonogramach pobierania próbek wody (8 prób), zaś zarządzający pływnią wykonywał badania jakości wody (130 próbek) w oparciu o harmonogram uzgodniony z PPIS w Mogilnie, z czego 6 wykazało przekroczenia mikrobiologiczne parametru ogólna liczba mikroorganizmów w $36^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h we wszystkich nieckach (sportowa, rekreacyjna, jacuzzi) i ich systemach cyrkulacji. Wydano decyzję zakazującą kąpieli w nieckach oraz nałożono obowiązek wyeliminowania zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, a także poinformowania w skuteczny sposób osoby korzystające z

basenu o podjętych działaniach naprawczych a organ o planowanym terminie doprowadzenia jakości wody na pływalni do odpowiednich wymagań jakościowych. Administrator wywiązał się z nałożonych obowiązków i w szybkim terminie doprowadził jakość wody do zgodnej z przepisami.

Prowadzony nadzór wykazał, iż pomimo stwierdzonego krótkotrwałego zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, **użytkownicy pływalni korzystali z wody nie stwarzającej ryzyka dla ich zdrowia z uwagi na wyłączenie obiektu z użytkowania do czasu poprawy jakości wody. Ponadto potwierdził, iż zarządzający pływalnią wywiązuje się ze swoich obowiązków.**

Kąpieliska na terenie powiatu mogileńskiego:

- w **Przyjezierzu** (administrator Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji Jeziora Wielkie) gm. Jeziora Wielkie
- w **Wiecanowie** (administrator Mogilno Sport Sp. z o.o w Mogilnie).

Kontrole kąpielisk nie wykazały nieprawidłowości. W zakresie nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do kąpielii pobrane próbki wody zarówno w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej nie wykazały przekroczenia parametrów normatywnych. Łącznie wydano 12 ocen o przydatności wody do kąpielii. Podobnie jak w roku poprzednim woda w obu kąpieliskach na podstawie wyników badań parametrów mikrobiologicznych otrzymała status: „doskonała”. **Woda w kąpieliskach i stan sanitarny plaż w sezonie letnim w 2024r. stwarzały bezpieczne warunki wypoczynku i rekreacji.**

INTERWENCJE DOTYCZĄCE JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO KĄPIELI

W sezonie kąpieliskowym odnotowano **2 wnioski o interwencje, w tym dotyczące:**

- krytej pływalni w Mogilnie, zanieczyszczenie glonami dna niecki sportowej,
- kąpieliska w Wiecanowie, zanieczyszczenia odchodami ptasimi pomostu betonowego i plaży na kąpielisku.

Kontrole nie potwierdziły zgłoszonych zarzutów i nie wykazały nieprawidłowości.

III.3. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W 2024 r. na terenie powiatu mogileńskiego działania kontrolne w zakresie nadzoru sanitarno- higienicznego nad obiektami użyteczności publicznej prowadzono zgodnie z klasyfikacją obiektów, dokonaną pod kątem oszacowanego ryzyka wystąpienia zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi w obiektach takich jak: zakłady fryzjerskie, salony kosmetyczne, zakłady tatuażu i odnowy biologicznej, komunikacja publiczna, środki transportu, obiekty hotelarskie, obiekty pomocy społecznej, ośrodki świadczące pomoc osobom bezdomnym. cmentarze, sprawowano także nadzór nad warunkami przeprowadzania ekshumacji.

Skontrolowano ogółem 136 obiektów użyteczności publicznej, co stanowiło 41,8% spośród 325 ujętych w ewidencji. Łącznie przeprowadzono **184 kontrole**. Prowadzony nadzór sanitarny wykazał, że klienci mogli bezpiecznie korzystać z obiektów użyteczności Publicznej, a stwierdzane podczas kontroli nieprawidłowości były usuwane w krótkim terminie lub w terminach określonych w decyzjach administracyjnych.

Usługi branży beauty- nadzorem objęto tego typu zakłady ze względu na świadczenie usług, W większości obiektów wykonywane czynności polegały na naruszeniu ciągłości powłok skóry, zatem wymagające zachowania reżimu higienicznego i sterylności narzędzi oraz prawidłowego usuwania odpadów traktowanych jak szkodliwe odpady medyczne.

Skontrolowano:

- 40 zakładów kosmetycznych spośród 47 będących w ewidencji;
- 7 zakładów wykonujących więcej niż jedną usługę, w tym: fryzjerską, kosmetyczną, solarium spośród 8 będących w ewidencji;
- 5 zakładów wykonujących tatuaże spośród 5 będących w ewidencji.

Nadzorowano także zakłady fryzjerskie, z których skontrolowano 14 spośród 32 będących w ewidencji, w których uszkodzenie skóry może być przypadkowe. Kontrole wykazały, że narzędzia są dezynfekowane lub co najmniej myte, a procedury postępowania na wypadek przypadkowego przekłucia skóry, wdrożone i utrzymane. Skontrolowano min. procedury postępowania zapewniającego ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi przy świadczeniu usług, stan sanitarno- higieniczny pomieszczeń, wyposażenia i urządzeń zapewniających utrzymanie higieny osobistej oraz porządku i czystości pomieszczeń; stosowania środków czystości, dezynfekcyjnych; zaopatrzenia w wodę bieżącą, w tym jakość wody wykorzystywanej w działalności; sposobu odprowadzania ścieków; sprawność wentylacji lub klimatyzacji; przestrzegania przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Szczególnym nadzorem objęto proces dezynfekcji i zapewnienie sterylizacji narzędzi i przyborów kosmetycznych naruszających ciągłość skóry.

Zakłady branży beauty funkcjonowały poprawnie, jednak **w dwóch przypadkach stwierdzono nieprawidłowości:**

- w **zakładzie fryzjerskim** – nowootwartym, nie przestrzegano procedury postępowania w zakresie utrzymania właściwego stanu sanitarno - higienicznego pomieszczeń i wyposażenia zakładu. Na właściciela nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 500zł. Nieprawidłowości zostały usunięte w krótkim terminie.
- w **zakładzie kosmetycznym** - nowootwartym, stwierdzono brak punktu higieny rąk w pomieszczeniu usługowym, nie zapewnienie jednokierunkowego ruchu materiałów poddawanych dekontaminacji oraz niewłaściwe prowadzenie gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Na winnego zaniedbań nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 100zł. Wszczęte postępowanie administracyjne spowodowało zmianę lokalizacji obiektu na nową z możliwością dostosowania obiektu do wymogów sanitarnych spełniający przepisy prawa. Ponadto w dwóch zakładach kosmetycznych i jednym wielousługowym zalecono regularne kontrolowanie skuteczności prowadzonej sterylizacji przy pomocy testów biologicznych Sporal A., właściciele wykonywali przedmiotowe badanie, a wynik przedstawiali do wglądu.

Zakłady odnowy biologicznej - to zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji ciała poprzez ćwiczenia fizyczne, naświetlanie, opalanie, masaż, oddziaływanie suchym lub wilgotnym, gorącym powietrzem oraz zabiegi relaksujące. Spośród 7 obiektów, skontrolowano 4. Zakres kontroli obejmował sprawdzenie stosowania procedur chroniących przed nadmiernym naświetlaniem ciała, respektowanie w solarium zakazu reklamy

i promocji tych usług oraz zakazu udostępniania solarium osobom do 18 r.ż., a także przestrzegania nakazu informowania klientów o ograniczeniu w dostępie do usług osobom niepełnoletnim. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Obiekty do ćwiczeń fizycznych spełniają ogólne wymagania higieniczno-sanitarne i są wyposażone w nowoczesny i profesjonalny sprzęt do ćwiczeń. Dezynfekcja powierzchni dotykowych prawidłowa przy użyciu dedykowanych środków.

Warunki higieniczno-sanitarne w miejscach do noclegu - podróżni i goście mogą odbyć nocleg w zróżnicowanej bazie noclegowej obejmującej: 2 hotele skategoryzowane (kat.**), 7 hoteli bez kategorii, 18 innych obiektów hotelarskich (13 ośrodków wypoczynkowych, 3 agroturystyki, 1 kompleks hotelowy przy OSiR) oraz 1 pole biwakowe. Większość z w/w obiektów hotelarskich dysponuje niewieloma miejscami noclegowymi. Skontrolowane obiekty utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-higienicznym. Przeprowadzone kontrole wykazały, że zaplecza higieniczno-sanitarne wyposażone były prawidłowo w sprzęt i środki do utrzymania czystości oraz dezynfekcji, które przechowywano w wydzielonych pomieszczeniach. Składowanie brudnej i czystej bielizny pościelowej odbywało się w oddzielnych magazynach, pranie zaś we własnych pralniach, a w niektórych przypadkach zlecane w pralniach komercyjnych. Wszystkie obiekty spełniają minimalne wymagania zgodnie z obowiązującymi przepisami. Gospodarka odpadami była prawidłowa.

Mieszkańcy powiatu mogileńskiego i osoby przyjezdne miały zapewniony dostęp do 6 **publicznych ustępów**: stałych 3 (Strzelno-2, Mogilno 1) oraz 1 sezonowy w Przyjezierzu i dwóch ogólnodostępnych (Mogilno-park, dworzec kolejowy), z których skontrolowano 3. Tylko 2 obiekty są przystosowane dla osób niepełnosprawnych tj. w Przyjezierzu oraz w Mogilnie przy amfiteatrze (obiekty sezonowe). Stan sanitarno- higieniczny w przypadku dwóch ustępów w Strzelnie, uległ nieznacznej poprawie w stosunku do roku poprzedniego. Ustęp przy ul. Plac Św. Wojciecha, który był wyłączony z użytkowania z uwagi na dewastację chuligańską został częściowo uruchomiony. Odmalowano pomieszczenia oraz dokonano wymiany zużytej i zniszczonej armatury łazienkowej. Gmina Strzelno planuje wyburzenie istniejącego obiektu i posadowienie nowego budynku, w którym m.in. zostanie wyodrębniony ustęp miejski. Natomiast drugi ustęp w Strzelnie przy ul. Kolejowej jest przewidziany do remontu malarskiego, termin realizacji został przedłużony do 31.03.2025r. Ponadto Gmina Strzelno zapewniła dodatkowo 2 toalety toy-toy na parkingu przy placu zabaw. Utrzymanie ich we właściwym stanie zapewnia Gmina Strzelno. Stan sanitarny skontrolowanych **ustępów** oraz otoczenia wokół nich był utrzymany prawidłowo. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie gromadzenia i usuwania odpadów komunalnych oraz zaopatrzenia w środki czystości i dezynfekcyjne.

W ewidencji organu znajduje się 21 **miejsc rekreacji: place zabaw** (17), **parki** (3), **amfiteatr** (1), spośród których skontrolowano 18 obiektów, w tym 15 placów zabaw, które były utrzymane we właściwym stanie sanitarnym. Stan sanitarno- higieniczny urządzeń do zabaw był dobrya place oznakowane i ogrodzone. Właściciele wymieniali piasek w piaskownicach, co potwierdzały okazane faktury za jego zakup. Piaskownice ogólnodostępne nie były zabezpieczane przed dostępem zwierząt, dlatego administratorom zwracano uwagę

na potrzebę zwiększenia częstotliwość wymiany piasku. Przy piaskownicach widnieją tabliczki informacyjne o zakazie wprowadzania psów.

W parkach i amfiteatrze stan sanitarny oceniono jako dobry.

Obiekty pomocy społecznej- potrzebujący mają zapewnionych do dyspozycji 7 obiektów spełniających wymagania higieniczno-sanitarne (1-DPS, 2-ŚDS, 2-schroniska dla bezdomnych, 1-dom dziennego pobytu, 1-dom seniora, który nie podjął działalności, pomimo, że widnieje w rejestrze Wojewody placówek całodobowej opieki). Skontrolowano 4 placówki. Stan sanitarny obiektów i ich otoczenia nie budził zastrzeżeń. Placówki posiadają umowy z firmami specjalistycznymi na odbiór odpadów komunalnych i odpadów medycznych - warunki gromadzenia, przechowywania i usuwania odpadów prawidłowe. Pokoje utrzymane we właściwym stanie higieniczno-sanitarnym, wyposażone w podstawowe urządzenia i sprzęt, pensjonariusze mają dostęp do łazienki i toalety. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie gromadzenia i usuwania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w środki czystościowe i dezynfekcyjne. We wszystkich obiektach woda odpowiada wymaganiom sanitarnym, zgodnie z obowiązującymi przepisami, ponadto placówki wykonują badania wody na obecność bakterii *Legionella Sp.*; nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Inne obiekty użyteczności publicznej to: 12 stacji paliw; 12 aptek; 12 obiektów sportowych; 8 osiedli mieszkalnych; 4 parkingi; 3 ogródki działkowe; 71 świetlic; 6 obiektów kulturalno-widowiskowych; 4 zakłady pogrzebowe; 1 kostnica; 1 targowisko oraz środki transportu publicznego i przystanki autobusowe

Spośród zewidencjonowanych 134 tego typu obiektów skontrolowano:

obiekty sportowe 4; świetlice 4; kulturalno-widowiskowe 3; zakłady pogrzebowe 2; kostnice; środki transportu publicznego 5 i przystanki autobusowe 17.

W pozostałych obiektach plan działań na 2024 r. nie zakładał kontroli.

Nieprawidłowości stwierdzono w obiektach sportowych tj. **boisko sportowe Dąbrowa** niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i brak badań wody ciepłej na obecność bakterii *Legionella sp.* - postępowanie w toku, wydano decyzję nakazującą doprowadzenie obiektu do właściwego stanu sanitarno-higienicznego z terminem realizacji -15.03.2026r., natomiast z uwagi na brak monitoringu wody ciepłej użytkowej pozwalającego na ocenę wewnętrznej instalacji wodociągowej organ nakazał wykonać dodatkowe badania wody z terminem do 30.03.2025r. Na koniec roku sprawozdawczego obiekt **oceniono negatywnie.**

Kontrole **boisk sportowych w Strzelnie i Szczepanowie oraz Mogilnie Orlik**, wykazały **nieprawidłowości** związane z nieterminowym wykonywaniem badań wody ciepłej użytkowej na obecność bakterii *Legionella sp.* We wszystkich przypadkach wydano decyzje nakazujące przedstawienie do wglądu przedmiotowych wyników badań, administrator jednego obiektu wywiązał się z nałożonego obowiązku, w pozostałych przypadkach postępowanie w toku.

Nieprawidłowości stwierdzono także w zakładzie pogrzebowym w Mogilnie, dotyczyły one niewłaściwie prowadzonej gospodarki odpadami potencjalnie skażonymi (odpowiadającymi kodowi 180103). Właściciel nie posiadał kart przekazania ich do utylizacji, pomimo podpisanej umowy z uprawnionym podmiotem. Wszczęto postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia obowiązku usunięcia nieprawidłowości higieniczno-zdrowotnych - postępowanie w toku.

W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Warunki obsługi podróżujących:

- **autobusami**, obsługę zapewniono w budynku dworca autobusowego w Mogilnie i krytym przystanku autobusowym w Strzelnie. Obiekty są na bieżąco sprzątane. Podróżni na przystanku w Strzelnie mają możliwość skorzystania z pobliskiego ustępu publicznego, zarządzanego przez Gminę. Podróżni na dworcu w Mogilnie mają możliwość korzystania z toalety (2 kabiny ustępowe), środki higieniczne w toalecie zapewnia administrator dworca. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- **kolejami**, podróżni mieli do dyspozycji w Mogilnie dworzec tymczasowy typu kontenerowego, z małą poczekalnią, toaletą i kasą biletową. Budynek dworca wraz z terenem przyległym jest remontowany i czasowo zamknięty - teren ogrodzony, zabezpieczony przed dostępem osób niepowołanych, stąd ustawiono zastępczy kontener. Kontener jak i perony na bieżąco są sprzątane. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- **środki transportu publicznego**- pojazdy utrzymane były w odpowiednim stanie sanitarno-porządkowym. Kontrolę przeprowadzono przed wyjazdem pojazdów w trasę. Naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych nie stwierdzono. Pojazdy wyposażone były w kosze na odpadki. Czystość pokrowców foteli, zagłówków była zachowana. Postępowanie z odpadami komunalnymi właściwe. Autobusy wyposażono w apteczki I pomocy. Ponadto w autobusach przestrzegano przepisów o zakazie używania wyrobów tytoniowych – umieszczono informacje o zakazie palenia tytoniu (znak słowny i graficzny).

- **przystanki autobusowe**, kontrole przeprowadzono na terenie dwóch gmin - Strzelno i Jeziora Wielkie. Łącznie przeprowadzono 17 kontroli przystanków, które wykazały utrzymywanie ich w należyтым stanie sanitarno-higienicznym na terenie gminy Strzelno, zaś brak wyposażenia w kosze na odpadki na terenie gminy Jeziora Wielkie. Gmina usunęła nieprawidłowość.

Na każdym przystanku w widocznym miejscu umieszczono informacje o zakazie palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych – znak słowny i graficzny. W trakcie kontroli nie stwierdzono, aby na terenie wiat przystankowych palono wyroby tytoniowe. Należy również zwrócić uwagę, że na terenie pozostałych gmin dokonywana jest systematyczna wymiana starych wiat przystankowych na nowe, estetycznie wykonane z materiałów łatwych do utrzymania czystości, jednak jeszcze się zdarza, że są dewastowane, w tym przez samych użytkowników.

POSTĘPOWANIE ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI

W ewidencji znajdują się 24 **cmentarze parafialne**, z których skontrolowano 8. Nieprawidłowości stwierdzono w dwóch przypadkach: cmentarzach **Ostrowo i Wójcin**, i dotyczyły niewłaściwie prowadzonej gospodarki odpadami komunalnymi wytworzonymi na terenie cmentarza. Parafie nie posiadały potwierdzenia wywozu odpadów komunalnych. Wydano decyzje administracyjne nakazujące przedłożenie PPIS w Mogilnie dokumentację potwierdzającą wywóz odpadów komunalnych wytworzonych na terenie cmentarzy parafialnych. W odniesieniu do pozostałych cmentarzy nieprawidłowości nie stwierdzono.

W ewidencji znajdują się **2 domy przedpogrzebowe**: jeden przy zakładzie pogrzebowym w Strzelnie, administrowany przez prywatny podmiot, który jednocześnie świadczy usługi jako zakład pogrzebowy a drugi (parafialny) zlokalizowany jest na terenie cmentarza w Mogilnie. Na wyposażeniu domów znajdują się chłodnie do przechowywania zwłok, pokój pożegnań i kaplica ceremonialna, a także pomieszczenie do przygotowania zwłok (mycie, ubiór). Obiekty są skanalizowane i zwodociągowane, z dostępem do toalety. Skontrolowano 1 nie stwierdzając nieprawidłowości.

W związku z napływającymi interwencjami dotyczącymi nieprzestrzegania zakazu otwierania trumien ze zwłokami w kościołach i kaplicach cmentarnych, organ wystosował do wszystkich parafii informację przypominającą o zakazie otwierania trumien, stanowiącym naruszenie obowiązującego przepisu prawa.

W okresie sprawozdawczym wydano 35 decyzji administracyjnych zezwalających na **ekshumacje** oraz 5 postanowień w sprawie **sprowadzenia zwłok z zagranicy**. Przedstawiciele organu **nie uczestniczyli w ekshumacjach** zwłok, gdyż zakłady pogrzebowe wykonywały tylko ekshumacje po okresie mineralizacji (>20 lat), a nadzór sprawowany jest tylko w przypadkach, gdy zwłoki znajdują się przed okresem mineralizacji (przed upływem 20 lat). Wynika to z uwagi na minimalne zagrożenie epidemiologiczne i ekshumowanie przez profesjonalne podmioty będące pod nadzorem PPIS w Mogilnie.

INTERWENCJE DOTYCZĄCE OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W okresie sprawozdawczym odnotowano 16 wniosków o interwencję z czego:

- **2** dotyczyły niewłaściwej gospodarki odpadami komunalnymi (zalegające bioodpady-cebula; pokonsumpcyjne odpady pochodzące z przedszkola) - interwencje bezzasadne,
- **3** dotyczyły obecności insektów (pluskiew) i zanieczyszczenia odchodami (domniemana obecność pluskiew na terenie stacji paliw; w obrębie bloku mieszkalnego; naruszenia zasad higieny poprzez zanieczyszczenie odchodami kocimi na terenie stadniny koni) – interwencje bezzasadne,
- **4** dotyczyły: warunków mieszkaniowych/stanu sanitarnego budynku (zagrożenie sanitarne spowodowane zawilgoceniem i zagrzybieniem), interwencje niepotwierdzone; złym stanem sanitarnym sali zabaw dla dzieci - interwencja potwierdzona, wydano zalecenia a kontrola sprawdzająca wykazała poprawę stanu sanitarnego; niewłaściwego stanu sanitarnego domku letniskowego - pouczono właściciela, iż domek winien być utrzymywany w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym, a wnioskodawcę o możliwości dochodzenia swoich praw na drodze cywilno-prawnej.
- **1** dotyczyła DPS, braku środków dezynfekcyjnych podczas czynności sprzątania - interwencja niepotwierdzona,
- **1** dotyczyła problemów zdrowotnych (dermatologicznych) mieszkańca bloku mieszkalnego z podejrzeniem złej jakości wody (kobalt, nikiel) bez wskazania dokładnego adresu zamieszkania skarżącego, właściciela poinformowano o bieżącej jakości wody i zakresie badanych parametrów,

- **1** dotyczyła otwierania trumien podczas mszy w kościele, udzielono upomnienia i wystosowano wystąpienia do wszystkich parafii i zakładów pogrzebowych o zakazie ponownego otwierania wieka trumien,
 - **1** dotyczyła zakładu fryzjerskiego, w zakresie niespełnienia wymagań higieniczno - zdrowotnych podczas świadczenia usług, interwencja potwierdzona, nałożono mandat w wysokości 500zł. kontrola sprawdzająca wykazała poprawę warunków higieniczno - zdrowotnych,
 - **3** wnioski przekazano do rozpatrzenia wg właściwości rzeczowej.
- Ponadto przeprowadzono w związku wniesionymi w 2023r. wnioskami o interwencję:
- **3** kontrole sprawdzające (obsesyjnego i nadmiernego gromadzenia odpadów w mieszkaniu, piwnicy i balonie, w tym odchodów zwierzęcych przez lokatorkę bloku mieszkalnego; obecności gryzoni na terenie prywatnej posesji niezamieszkałej, z możliwością przebywania w niej osób bezdomnych). Kontrole sprawdzające potwierdziły wywiązanie się właścicieli z nałożonych w decyzjach obowiązków.
 - **1** kontrolę sprawdzającą (brak na wyposażeniu zbiorczego pojemnika na gromadzenie odpadów z terenu cmentarza parafialnego), która wykazała , iż proboszcz zapewnił właściwe gromadzenie odpadów na terenie cmentarza.

III.4. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

W 2024 roku pod nadzorem PSSE w Mogilnie znajdowały się **1994** zakłady produkcji lub/i obrotu żywnością, w tym:

- **394** obiekty obrotu żywnością,
- **47** zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- **83** zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego,
- **37** zakładów produkcji żywności, w tym kuchnie domowe i zakład produkcyjny, zajmujący się produkcją drożdży piwowarskich,
- **1376** podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej;
- **1** podmiot prowadzący działalność w zakresie produkcji pierwotnej i rolniczego handlu detalicznego (RHD);
- **26** podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej i dostaw bezpośrednich;
- **10** podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej, rolniczego handlu detalicznego i dostaw bezpośrednich.
- **20** obiektów obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

Skontrolowano **287 obiektów**, w których przeprowadzono łącznie **397 kontroli**. Ponadto dla zakładu eksportującego żywność wydano w ramach kontroli granicznej oceny bezpieczeństwa zdrowotnego dla **56** partii żywności eksportowanej do krajów spoza Unii.

Organ we wszystkich przypadkach stwierdził, że zgłoszone do granicznej kontroli środki spożywcze tj. płatki ziemniaczane i skrobia ziemniaczana spełniają wymagania zdrowotne i mogą być przeznaczone do spożycia przez ludzi. Na tej podstawie wydał **49** świadectw o spełnieniu wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy przeznaczony na eksport do państw trzecich.

W roku 2024 przeprowadzano badania laboratoryjne środków spożywczych lokalnych producentów oraz producentów spoza powiatu, których produkty wprowadzano do obrotu w obiektach zlokalizowanych na terenie powiatu mogileńskiego. Pobrano do badań łącznie **249** prób, w tym **246** próbek środków spożywczych, **z których zakwestionowano 8.**

Pobrano do badań 3 próby przedmiotów użytku, które w zakresie badanych parametrów nie wykazały nieprawidłowości.

Pobierano do badań laboratoryjnych m.in. preparaty do początkowego/dalszego żywienia niemowląt i preparaty dla małych dzieci, żywność specjalnego przeznaczenia medycznego, suplementy diety, ciasta, pieczywo, wyroby garmażeryjne, produkty mleczarskie, jaja, lody, tłuszcze roślinne, przetwory wędliniarskie, wyroby czekoladowe, owoce i warzywa, ziarna zbóż oraz przedmioty użytku.

W roku 2024 otrzymano **w ramach systemu RASFF 10 powiadomień alarmowych/informacyjnych** o produktach niebezpiecznych. Były to produkty:

- **suplement diety pn. „Hupercyna A”** marki Aliness zakwestionowany z uwagi na stwierdzenie składnika niedozwolonego do stosowania w suplementach diety tj. hupercyny A pozyskanej z rośliny *Huperzia Serrata*,
- **mąka z ciecioriki** zakwestionowana z uwagi na stwierdzenie zawartości białka soi jako składnika alergennego w ww. produkcie, podczas gdy na opakowaniu przedmiotowego środka spożywczego nie przedstawiono tej informacji dla konsumentów,
- **suplement diety pn. „Hemp Oil CBD 600 mg 10 ml”** zakwestionowany z uwagi na stwierdzenie w składzie nieautoryzowanych składników żywności, tj. kannabigerol (CBG), kannabidiol (CBD) oraz kannabichromen (CBC),
- **wiepszyk kociewski (surowy wyrób mięsny)** zakwestionowany z uwagi na wykrycie obecności *Listeria monocytogenes* w 25g w 2 z 5 zbadanych próbek,
- **płatki owsiane bezglutenowe RADIX-BIS** zakwestionowane z uwagi na przekroczoną zawartość glutenu na poziomie 39,7 mg/kg,
- **suplement białka do postępowania dietetycznego u niemowląt przedwcześnie urodzonych ze skrajnie małą masą ciała <1000g marki Bebilon** zakwestionowany z uwagi na obecność ciała obcego,
- **ser Złoty Mazur** zakwestionowany z uwagi na stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella Newport* w 1 z 5 zbadanych próbek,
- **mąka żytnia razowa typ 2000** zakwestionowana z uwagi na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A ($5,4 \pm 1,2 \mu\text{g/kg}$),
- **kielbasa polska** zakwestionowana z uwagi na stwierdzenie obecności *Listeria monocytogenes*,

- **barwniki spożywcze w postaci proszku i spray'u** zawierające w swoim składzie niedozwolony do stosowania w żywności ditlenek tytanu (E171).

W związku z otrzymanymi powiadomieniami, podejmowano działania w celu monitorowania procesu wycofywania kwestionowanych produktów z obrotu (13 kontroli). We wszystkich przypadkach przedsiębiorcy podejmowali działania w ramach funkcjonujących procedur w celu wyeliminowania ww. asortymentu z obrotu.

Najwięcej zagrożeń bezpieczeństwa żywności można oczekiwać w **zakładach produkujących żywność**, których na terenie powiatu funkcjonują **24** (automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwórnice owocowo-warzywne, zakład produkcji proszku lodowego, zakłady zbożowo-młynarskie). W roku 2024 skontrolowano **22** zakłady, przeprowadzając **29** kontroli. W 4 przypadkach stwierdzono niedopełnienie obowiązków przez producentów lodów z automatu i nie przedstawienie wraz z rozpoczęciem sezonu letniego badań potwierdzających, że produkowane lody z automatu spełniają wymagania bezpieczeństwa żywności (badania właścicielskie). Właściciele w krótkim czasie przedstawili prawidłowe wyniki badań lodów do wglądu, wobec czego umarzano postępowanie wszczęte w celu usunięcia wykazanych nieprawidłowości.

W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego w tej grupie obiektów wydano:

- 5 decyzji ustalających obowiązek uiszczenia opłaty za czynności wykonane przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- 2 decyzje umarzające postępowanie administracyjne wszczęte z urzędu w sprawie ustalenia obowiązku usunięcia nieprawidłowości higieniczno-zdrowotnych.

Najliczniejsza i najbardziej zróżnicowana grupa to **zakłady obrotu**. W tej grupie zarejestrowane są **394** obiekty: sklepy spożywcze w tym wielkopowierzchniowe, apteki, magazyny hurtowe, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu żywności i inne obiekty obrotu żywnością.

W roku 2024 skontrolowano 159 różnych miejsc obrotu żywnością przeprowadzając w nich łącznie 221 urzędowych kontroli żywności.

Najczęściej stwierdzane zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego to:

- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia,
- zły stan techniczny wyposażenia i sprzętu wpływający na utrzymanie reżimu higienicznego,
- zły stan techniczny pomieszczeń i brak bieżącej czystości.

Z powodu stwierdzenia tych i innych sporadycznych nieprawidłowości w 15 przypadkach na winnych zaniedbań nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 2 500,00 zł. Nieprawidłowości były w krótkich terminach usuwane.

W 2024 roku w powiecie mogileńskim funkcjonowało **130 zakładów żywienia zbiorowego**:

- 83 typu otwartego (bary, restauracje i zakłady małej gastronomii), z których skontrolowano 49 obiektów;
- 47 typu zamkniętego (stołówki w placówkach lecznictwa, oświaty i wychowania, opieki, wypoczynku, jadłodajnie, świetlice), z których skontrolowano 26 obiektów.

Najczęściej stwierdzane zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego żywności to:

- niewłaściwy stan higieniczno-zdrowotny urządzeń chłodniczych i zamrażarek,
- brak przykryć na pojemnikach na odpady w pomieszczeniach produkcyjnych,
- brak bieżącej czystości w pomieszczeniach,
- brak odzieży roboczej podczas obsługi klientów.

Właściciele w krótkim czasie usuwali nieprawidłowości.

W 2 zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego prowadzono dochodzenia epidemiologiczne w związku z podejrzeniem wystąpienia ogniska zatrucia przenoszonego drogą pokarmową.

1. W związku z podejrzeniem wystąpienia zatrucia pokarmowego u grupy dzieci przebywających na turnusie wypoczynkowym w restauracji w Ośrodku Konferencyjno-Wypoczynkowym Heaven w miejscowości Chabsko przeprowadzono kontrolę tematyczną w zakresie oceny stanu higieniczno-zdrowotnego i warunków bezpieczeństwa żywności w zakładzie żywienia zbiorowego, sprawdzenia orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, oceny realizacji zasady identyfikowalności i śledzenia produktów, oceny funkcjonowania systemu bezpieczeństwa żywności. Kontrola we wskazanym zakresie nie wykazała nieprawidłowości.

W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że na wypoczynku przebywały dzieci, które z objawami chorobowymi wyjechały do miejsca zamieszkania, a o fakcie wystąpienia objawów chorobowych u dzieci powiadomił organizator po opuszczeniu Ośrodka.

Prowadzone dochodzenie epidemiologiczne w ognisku wykazało, iż czynnikiem etiologicznym zachorowań w ognisku były norowirusy. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego nie ustalono nośnika pokarmowego i źródła zakażenia.

Prawdopodobnie pierwszym chorym był bezobjawowy nosiciel lub chore dziecko, które nie przyznawało się, że występują u niego objawy chorobowe. Na wystąpienie licznych zachorowań mógł mieć wpływ bezpośredni kontakt młodzieży i dzieci we wspólnych salach, stołówce, korytarzach, a także kontakt z powierzchniami, na których mogły przeżyć wirusy oraz nieprawidłowa technika mycia rąk lub jej brak przez uczestników obozów.

2. W związku z wystąpieniem ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową wywołanej przez pałeczki Salmonella w Restauracji przy Zakładzie Aktywności Zawodowej Strzelno zlokalizowanej w Przyjezierzu, przeprowadzono kontrole (4) w ramach prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego, w następstwie czego wydano decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności nakazującej przywrócenie funkcjonalności pomieszczeń produkcyjnych kuchni i wykorzystywanie ich zgodnie z przeznaczeniem w celu ochrony przed zanieczyszczeniami krzyżowymi. Prowadzone dochodzenie wykazało, iż czynnikiem etiologicznym wywołującym zatrucie pokarmowe były pałeczki Salmonella a nośnikiem pokarmowym (z dużym prawdopodobieństwem) była część potraw wtórnie zanieczyszczonych od pierwotnie skażonych surowców. Potencjalnym źródłem zakażenia mógł być zakażony surowiec – świeże mięso z drobiu. Czynnikiem wspomagającym, które wystąpiły w miejscu zanieczyszczenia potraw były brak funkcjonalności i wykorzystywanie pomieszczeń produkcyjnych niezgodnie z ich przeznaczeniem, co mogło wpłynąć na

zachowanie właściwego reżimu sanitarnego. Powyższy stan rzeczy niewątpliwie mógł przyczynić się do powstania wtórnych zakażeń – czyli transmisji pałeczek Salmonella z potencjalnie skażonych surowców (surowego mięsa, jaj) na gotowe produkty, wskutek niestosowania się do procedur higienicznych.

Wystąpiły trudności w opracowaniu ogniska w związku z tym, że lekarze POZ zakwalifikowali przypadki objawów jelitowych u dzieci jako niestrawność, nie zlecieli badań diagnostycznych oraz nie przekazali zgłoszenia do PPIS. Lekarze nie przeprowadzili wywiadów na tyle dokładnie aby powiązać te przypadki z miejscem. Z uwagi na wyniki dochodzenia skierowano do Prokuratury Rejonowej w Mogilnie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu.

W tej grupie obiektów w 7 przypadkach na osoby winne nieprawidłowości nałożono grzywny w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 2 300,00 zł.

Gospodarstwa rolne o profilu produkcji roślinnej na cele konsumpcyjne podlegają rejestracji i kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapewnienia higieny na etapie produkcji, przechowywania i przewozu płodów rolnych:

- Producenci pierwotni – do rejestru PPIS w Mogilnie wpisano 1376 podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej, która obejmuje działalność na poziomie gospodarstw rolnych lub na podobnym poziomie uprawę produktów roślinnych, jak również ich transport wewnętrzny, magazynowanie i ich dalszy transport do zakładu przetwórczego.

- Producenci pierwotni będący jednocześnie dostawcami bezpośrednimi swoich produktów do konsumenta finalnego (osobom prywatnym, na targowiskach, bezpośrednio ze swojego gospodarstwa, w handlu obwoźnym jak również lokalnym sklepom i zakładom gastronomicznym) – 26 takich producentów. Produkcja pierwotna w zakresie dostaw bezpośrednich obejmowała w 2024 roku owoce: malina, truskawka, czereśnia, warzywa: fasola, słonecznik, buraczki, ogórki, marchew, pietruszka, cukinia, dynia, kabaczek, cebula, kapusta, kalafior, pomidor, kalarepa.

- Producenci pierwotni prowadzący rolniczy handel detaliczny - w tej grupie działa 1 producent.

- Producenci pierwotni będący dostawcami bezpośrednimi i prowadzący rolniczy handel detaliczny - w tej grupie działa 10 producentów. Dostarczają konsumentom końcowym żywność przez siebie wyprodukowaną i przetworzoną we własnym gospodarstwie, a także od dnia 1 stycznia 2019 r., dostarczający taką żywność do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego, zlokalizowanych na ograniczonym obszarze.

W 2024 roku skontrolowano **26** gospodarstw rolnych, przeprowadzając łącznie **28 inspekcji**, w tym **3 we współpracy z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa**. Przedmiotowe kontrole przeprowadzane były w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych podczas uprawy, zbioru i transportu produktów pochodzenia roślinnego. Stwierdzono zachowanie przez producentów podstawowych wymagań dobrej praktyki produkcyjnej.

W okresie sprawozdawczym w ramach zintegrowanego systemu badania żywności w tej kategorii zakładów pobrano **6 prób** żywności do badań laboratoryjnych: gruszki, jabłka, morele, pszenicę, seler zwyczajny korzeń, pietruszkę korzeń, które w zakresie przeprowadzonych badań dały wyniki prawidłowe.

PRZEDMIOTY UŻYTKU

W 2024 roku nadzorowano **16** sklepów i **4** hurtownie, które wprowadzały do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono **3** kontrole wynikające z planu kontroli na rok 2024 w zakresie oceny stanu higienicznego i warunków sprzedaży materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością; znakowania materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz posiadanych przez przedsiębiorcę deklaracji zgodności dla wyrobów wprowadzanych do obrotu, które nie wykazały nieprawidłowości.

III.5. OCHRONA PRACOWNIKÓW PRZED CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I UCIAŹLIWYMI W ŚRODOWISKU PRACY

Przedmiotem nadzoru PIS w zakresie prewencji chorób zawodowych jest ocena i egzekwowanie od pracodawców ochrony pracowników przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, które mogą prowadzić do powstania chorób zawodowych. Szkodliwymi czynnikami są niektóre substancje i mieszaniny chemiczne, pyły o określonej strukturze i składzie, rakotwórcze włókna azbestu, hałas, drgania mechaniczne, promieniowanie optyczne, których szkodliwy wpływ ujawnia się po przekroczeniu normatywów stężeń lub natężeń, a także czynniki biologiczne. Występowanie w zakładach pracy substancji chemicznych, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym wiąże się z określonymi obowiązkami pracodawcy. Pracodawca musi w takim przypadku składać corocznie, do 15 stycznia, pisemną informację do Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PWIS w Bydgoszczy) oraz Okręgowego Inspektora Pracy. Prawidłowe wywiązanie się z tego obowiązku wymaga zgromadzenia odpowiednich danych z rozeznania środowiska pracy, źródłem których są przede wszystkim badania, których częstotliwość i sposób wykonywania określają przepisy.

W 2024 r. w ewidencji PPIS w Mogilnie było **240** zakładów pracy, które zatrudniały **4022** pracowników. Przeprowadzono łącznie **111 kontroli** w tym:

- 50 kontroli w ramach nadzoru nad warunkami pracy,
- 38 kontroli w ramach nadzoru nad chemikaliami (w tym 31 kontrole dotyczyły produktów biobójczych),
- 19 kontroli w ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi,
- 4 kontrole dotyczące środków zastępczych.

W roku 2024 w kontrolowanych zakładach sprawdzano:

- przestrzeganie ogólnych wymagań higieniczno – zdrowotnych oraz ochrony zdrowia pracowników narażonych na czynniki szkodliwe podczas wykonywanej pracy;
- prawidłowość prowadzenia dokumentacji związanej z zawodowym narażeniem pracowników;
- przestrzeganie zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- niezapewnieniu pracownikom bezpiecznych warunków pracy poprzez dopuszczenie pracowników do wykonywania pracy bez włączonej wentylacji (2 przypadki);
- niedopełnieniu obowiązku przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy (w 7 przypadkach);
- niezaktualizowaniu Oceny Ryzyka Zawodowego (w 3 przypadkach);
- niedopełnieniu obowiązku prowadzenia rejestrów prac i pracowników związanych z narażeniem na czynniki rakotwórcze (w 3 przypadkach);
- nie zachowaniu częstotliwości badań i pomiarów środowiska pracy na stanowiskach pracy wymaganej rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (w 7 przypadkach);
- nie przekazaniu właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (w 3 przypadkach);
- nie dopełnieniu obowiązku wdrożenia programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas (w 2 przypadkach);
- nie zapoznano pracowników z aktualnymi wynikami badań środowiska pracy. (w 1 przypadku)

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano łącznie **18 decyzji** administracyjnych:

- 2 decyzje nakazujące poprawę warunków pracy,
- 1 decyzję nakazującą unieruchomienie stanowisk pracy,
- 1 decyzję zakazującą kierowania pracowników na określone stanowiska pracy,
- 3 decyzje dotyczące poprawy w zakresie czynników rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych w środowisku pracy,
- 2 decyzje umarzające postępowanie administracyjne na skutek bezzwłocznego usunięcia przez podmiot stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości,
- 3 decyzje nakazujące wycofanie kosmetyków z obrotu handlowego, oraz
- 1 administracyjną karę pieniężną.

Ponadto w wyniku postępowania w sprawie choroby zawodowej wydano:

- 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej narządu głosu u nauczycieli,
- 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej,

CHOROBY ZAWODOWE

Choroba zawodowa to choroba, która jest wymieniona w wykazie chorób zawodowych umieszczonym w rozporządzeniu w sprawie chorób zawodowych i którą spowodowały szkodliwe czynniki występujące w miejscu pracy lub sposób wykonywania pracy. Chorobę zawodową można stwierdzić również po zakończeniu pracy w narażeniu zawodowym. Okres, w którym wystąpienie objawów chorobowych upoważnia do rozpoznania choroby zawodowej, zależy od choroby i jest podany w rozporządzeniu. Właściwymi do wydania orzeczenia lekarskiego stwierdzającego lub wykluczającego wystąpienie choroby zawodowej są uprawnieni lekarze placówek medycznych:

- I stopnia - poradnie chorób zawodowych wojewódzkich ośrodków medycyny pracy, poradnie chorób zakaźnych wojewódzkich ośrodków medycyny pracy,
 - II stopnia - instytuty badawcze w dziedzinie medycyny pracy - w przypadku odwołań od orzeczeń wydanych przez lekarzy zatrudnionych w jednostkach orzecznich I stopnia.
- Natomiast na podstawie wydanego przez jednostki orzecznice orzeczenia lekarskiego i oceny narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub w związku ze sposobem wykonywania pracy, właściwy Państwowy Inspektor Sanitarny stwierdza chorobę zawodową lub brak podstaw do jej stwierdzenia, w trybie decyzji administracyjnej.

W 2024 r. zakończono 4 postępowania administracyjne w sprawach podejrzenia choroby zawodowej z lat poprzednich (wydano 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej i 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej). Postępowania dotyczyły chorób narządu głosu u nauczycieli.

OCHRONA PRZED CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI

Ochrona przed hałasem – w 2024 r. trakcie prowadzonych kontroli w dwóch przypadkach stwierdzono występowanie ponadnormatywnego hałasu w zakładzie branży drzewnej oraz w jednym zakładzie zajmującym się produkcją nasion, co wynika ze stosowanych w zakładach technologii. W obydwu przypadkach pracodawcy opracowali i wdrożyli program ochrony słuchu pracowników, minimalizując ich narażenie na hałas.

Ochrona przed pyłami - problem zapylenia dotyczy głównie przetwórstwa spożywczego, przemysłu drzewnego i branży metalowej. W kontrolowanych w roku 2024 zakładach pracy nie stwierdzono przekroczeń w zakresie zapylenia.

Narażenie na drgania mechaniczne i promieniowanie optyczne - w roku sprawozdawczym plan kontroli nie zakładał kontroli pracodawców w przedmiotowym zakresie.

W zakresie nadzoru nad ochroną pracowników przed szkodliwymi dla zdrowia **czynnikami biologicznymi** w miejscach pracy w roku 2024 przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych, które nie wykazały nieprawidłowości.

W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w roku 2024 przeprowadzono **38 kontroli**, w tym:

- 31 kontroli dotyczyło produktów biobójczych,
- 3 kontrole dotyczyły detergentów,

- 4 kontrole dotyczyły mieszanin chemicznych.

Przedmiotowe kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie.

Czynniki i procesy rakotwórcze - rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, zostało zastąpione rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy, w związku z czym rozszerzony został wykaz czynników chemicznych o substancje działające na rozrodczość. Podobnie jak w przypadku czynników rakotwórczych lub mutagennych, substancje reprotoksyczne wzbudzają szczególnie duże obawy, ponieważ mogą mieć poważne i nieodwracalne skutki dla zdrowia pracowników i ich potomstwa. Pracownicy pracujący w kontakcie z substancjami reprotoksycznymi są zatrudnieni przede wszystkim przy: produkcji i stosowaniu pestycydów, produkcji i przetwórstwie tworzyw sztucznych, w przemyśle gumowym, farmaceutycznym, metalurgicznym, kosmetycznym, w budownictwie, a także w placówkach ochrony zdrowia, warsztatach samochodowych. Zgodnie z przepisami prawa prace w narażeniu na substancje lub mieszanin o działaniu szkodliwym na rozrodczość oraz szkodliwie oddziałujące na dzieci karmione piersią są wzbronione dla kobiet w ciąży i kobietom karmiących piersią oraz dla młodocianych. W roku 2024 nie prowadzono kontroli w zakresie narażenia pracowników na substancje reprotoksyczne, natomiast w zakresie ochrony pracowników przed działaniem występujących w ich środowisku pracy substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym skontrolowano 10 pracodawców. W wyniku kontroli wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące dotyczące zaprowadzenia wymaganych rejestrów oraz dopełnienia obowiązku informacyjnego wobec Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

Wykonanie wszystkich nakazów, w terminach wskazanych w decyzjach, znacząco przyczyniło się do poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia zatrudnionych przez podmioty pracowników.

Wydanie 2 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności dot. nakazu unieruchomienia stanowisk pracy oraz zakazu kierowania pracowników na określone stanowiska pracy nastąpiło na skutek kontroli interwencyjnej po interwencji wniesionej przez mieszkankę miejscowości, w której znajduje się zakład produkcyjny, w którym działalność prowadzą dwa podmioty. W trakcie kontroli obiektu stwierdzono brak czynnej wentylacji mechanicznej, wyłączonej w związku z decyzją Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Decyzje Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mogilnie, nałożone na oba podmioty, zostały uchylone w postępowaniu odwoławczym. Jedna sprawa wróciła do ponownego rozpatrzenia, aktualnie postępowanie jest w toku. W drugim przypadku organ

odwoławczy wydał własną decyzję, na którą strona złożyła skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, postępowanie jest w toku.

ŚRODKI ZASTĘPCZE, NOWE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych (tzw. dopalaczy) lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Na terenie powiatu mogileńskiego nie ma zakładów legalnie wytwarzających lub przetwarzających tego typu substancje czy mieszaniny, zatem działalność w zakresie nadzoru nad dopalaczami polegała przede wszystkim na działalności profilaktycznej i edukacyjnej w różnych środowiskach oraz na informowaniu i inicjowaniu działań szkół, samorządów, instytucji, innych służb i stowarzyszeń na rzecz walki z dopalaczami. W ramach akcji „Bezpieczne wakacje” prowadzono działania edukacyjne w placówkach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2024 r. zgłoszono 2 przypadki zatrucia po użyciu przedmiotowych substancji u osób z terenu powiatu mogileńskiego, które to zgłoszenia przekazują właściwemu PPIS placówki szpitalne w ramach współpracy.

W roku 2024 nie było też powiadomień o procederze nielegalnego wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Nie ujawniono także w kontrolowanych obiektach użyteczności publicznej prób wprowadzania do obrotu środków zastępczych czy nowych substancji psychoaktywnych.

W roku 2024 przeprowadzono 4 kontrole w 4 miejscach obrotu produktami typu tytoń, papierosy i papierosy elektroniczne. Kontrole polegały sprawdzaniu przestrzegania zakazu wprowadzania na terytorium RP środków zastępczych. W wyniku kontroli nie stwierdzono w sprzedaży produktów budzących podejrzenie wprowadzania środków zastępczych.

PRODUKTY KOSMETYCZNE

W 2024 r. roku na terenie działania PPIS w Mogilnie podlegały nadzorowi:

- 1 zakład wytwarzania i konfekcjonowania produktów kosmetycznych,
- 1 hurtownia wprowadzająca do obrotu ww. produkty,
- punkty sprzedaży oferujące produkty kosmetyczne - dystrybutorzy

W 2024 r. przeprowadzono 3 kontrole u wytwórcy kosmetyków oraz 16 kontroli w obiektach obrotu produktami kosmetycznymi. U wytwórcy oceniano warunki wytwarzania produktów kosmetycznych (GMP), w punktach sprzedaży sprawdzano prawidłowość oznakowania produktów, a w przypadkach interwencji dot. notyfikacji produktów kosmetycznych w systemie SAFETY GATE sprawdzano obecność notyfikowanych produktów w sprzedaży. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 1 decyzję nakazującą

wstrzymanie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych oraz 2 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu handlowego produktów kosmetycznych bez zgodnego z prawem oznakowania. W jednym przypadku skutkowało to nałożeniem na podmiot odpowiedzialny, za dystrybucję produktów kosmetycznych, administracyjnej kary pieniężnej.

W roku 2024 pobrano z punktu obrotu i przekazano do laboratorium 2 próby produktów kosmetycznych do mikrobiologicznych badań laboratoryjnych. Badania nie wykazały zanieczyszczeń mikrobiologicznych w badanych próbach.

III.6. OCENA WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH W PLACÓWKACH NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2024 r. na terenie powiatu mogileńskiego funkcjonowały **43** placówki wychowania i nauczania, w których przeprowadzono 57 kontroli. Zorganizowanych było 66 wypoczynków dzieci i młodzieży (3 zimowe i 63 letnie), z których skontrolowano **38**.

Kontrole przeprowadzono w: 1 żłobku, 2 przedszkolach, w 11 szkołach podstawowych i w 10 zespołach szkół oraz w 1 młodzieżowym ośrodku wychowawczym, w 1 szkole policealnej i 2 liceach ogólnokształcących dla dorosłych, w zakresie: oceny higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach, oceny higieny procesów nauczania. W zakresie profilaktyki wad postawy u dzieci dokonano oceny mebli edukacyjnych i wyposażenia pod względem posiadania atestów lub certyfikatów, przeprowadzono pomiary dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 53 oddziałach w 16 placówkach oraz oceniono obciążenie uczniów tornistrami wykonując ważenie w 39 oddziałach w 9 placówkach.

W wyniku tych działań łącznie wykonano 1356 badań.

Sprawdzano również przestrzeganie zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na terenie placówek.

W 2024 r. nastąpiła poprawa w zakresie warunków higienicznych w niżej wymienionych placówkach poprzez wykonane remonty/ dokonane wymiany:

- remont korytarza szkolnego w: Zespole Szkół w Dąbrowie, Zespole Szkolno - Przedszkolnym nr 1 w Strzelnie;
- remont sal dydaktycznych w: oddziale przedszkolnym w Szkole Podstawowej w Markowicach, Szkole Podstawowej nr 3 w Mogilnie, Szkole Podstawowej w Szczepanowie, Zespole Szkół w Strzelnie, Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Strzelnie;
- założenie rolet chroniących przed nasłonecznieniem w na korytarzu w Niepublicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Parlinie;

- remont dachu na budynku w Zespole Szkolno -Przedszkolnym nr 2 w Strzelnie, Niepublicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Parlinie;
- zaadoptowanie mieszkania po lokatorze na sale lekcyjne, pokój pedagoga w Szkole Podstawowej w Szczepanowie;
- odmalowanie pokoju nauczycieli wychowania fizycznego w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Strzelnie;
- odmalowanie stołówki i świetlicy w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 1 w Strzelnie;
- założenie klimatyzacji w części sal lekcyjnych w Zespole Szkół w Strzelnie;
- odmalowanie sufitów w toaletach i kuchni w Szkole Podstawowej w Strzelcach;
- remont zaplecza sanitarnego w oddziałach przedszkolnych w Szkole Podstawowej w Szczepanowie;
- stworzenie miasteczka ruchu drogowego w Zespole Szkół w Dąbrowie;
- zamontowanie nowego placu zabaw w Zespole Szkół w Dąbrowie;
- rozbudowanie bazy dydaktycznej o nowe bloki sportowe w Zespole Placówek Specjalnych w Szerzawach oraz w Szkole Podstawowej w Szczepanowie;
- utwardzenie podłoża placu apelowego w Szkole Podstawowej w Gębicach;
- zagospodarowanie terenu zielonego przed szkołą w Szkole Podstawowej w Szczepanowie;
- przeprowadzanie remontu generalnego internatu należącego do Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bielicach;
- doprowadzenie stanu technicznego toalet do właściwego (naprawiono sufit nad natryskami, uzupełniono braki płytek ściennych w toalecie oraz wymieniono umywalki w toaletach) w wyniku nałożenia decyzji administracyjnej w Zespole Placówek Specjalnych w Szerzawach.

Poprawiono zarówno estetykę jak i bezpieczeństwo wokół budynku szkolnego poprzez odnowienie elewacji budynków szkolnych: w Szkole Podstawowej w Gębicach, Zespole Szkół w Mogilnie, Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Strzelnie, Zespole Szkół w Dąbrowie, Zespole Szkół w Strzelnie;

Na uwagę zasługuje budowa sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Szczepanowie, w Zespole Szkół w Strzelnie, Zespole Placówek Specjalnych w Szerzawach co pozwoli na efektywniejsze rozwijanie idei sportu. Rozpoczęto również budowę sali gimnastycznej w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Mogilnie.

W ramach nadzoru przeprowadzono pomiary:

- dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 16 placówkach (w 53 oddziałach pomierzono 823 stanowiska pracy ucznia). Stanowiska zorganizowano zgodnie z zasadami ergonomii; meble były odpowiednio zestawione i oznakowane.
- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w 9 placówkach (w 39 oddziałach zważono tornistry 440 dzieci). W niespełna 11% przypadków waga tornistra przekraczała 15% wagi dziecka.

Szkoły zapewniają warunki do przechowywania podręczników i wyposażenia w indywidualnych szafkach, a zbyt ciężkie tornistry noszone przez dzieci to najczęściej wynik braku kontroli rodzicielskiej. W trakcie kontroli zalecano Dyrektorom placówek oświatowych zorganizowanie spotkań edukacyjnych z rodzicami, gdyż zbyt ciężki tornister/plecak może zaburzyć prawidłowy rozwój kręgosłupa dziecka, powodować przewlekłe dolegliwości bólowe, a nawet zwiększać ryzyko występowania patologii kręgosłupa. Waga uczniowskiego plecaka, w przypadku dziecka w wieku wczesnoszkolnym nie powinna przekraczać 10% masy jego ciała, a powyżej 13 lat – 15%. W każdym przypadku wagi tornistra w przedziale 10%-15% wagi ciała sytuacja jest tolerowana, jednakże przekroczenie granicy 15% winno uruchomić działania w celu zmniejszenia obciążenia, co dotyczyło prawie 11% dzieci, których tornistry zważono.

Przeprowadzono 15 kontroli pod kątem dostępności do gabinetów pomocy przedmedycznej w szkołach oraz ich stanu higienicznego. Kontrole te były dokonane w związku z skierowaniem do szkół programu szczepień ochronnych przeciwko brodawczakowi ludzkiemu HPV. Zainteresowanie udziałem w programie wykazało 11 szkół powiatu mogileńskiego, jednak z przyczyn organizacyjnych pięć szkół się wycofało (głównie działające na terenie gminy i miasta Mogilno oraz jedna placówka w Strzelnie).

Szkoły, które przystąpiły do programu to:

- Szkoła Podstawowa w Wójcinie,
- Szkoła Podstawowa w Jeziorach Wielkich,
- Szkoła Podstawowa w Szczepanowie,
- Zespół Szkół w Dąbrowie,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 2 w Strzelnie,
- Zespół Placówek Specjalnych w Szerzawach.

Szczepienie I dawką w tych szkołach miało miejsce w okresie od 15.11.2024r. do 3.12.2024r. Zaszczepiono w sumie 82 dzieci (rodzice zadeklarowali zaszczepienie 111 dzieci).

WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY

W czasie letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu mogileńskiego w 2024 roku odbyło się 66 turnusów, w tym:

- **63** turnusów letnich, z których skontrolowano **36**; wypoczywało na nich **1799** uczestników z terenu kilku województw,
- **3** turnusów zimowych, z których skontrolowano **2**; wypoczywało na nich **54** uczestników.

Wszystkie turnusy wypoczynkowe były zgłoszone do Kuratorium Oświaty. Kontrole przeprowadzone były we wszystkich obiektach ,miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży. We wszystkich obiektach uczestnikom zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku z dostateczną liczbą urządzeń sanitarnych, z dostępem do ciepłej wody, z pomieszczeniami w dobrym stanie sanitarnym i technicznym. Uczestnicy letniego wypoczynku korzystali z rekreacji wodnej na terenie nadzorowanych kąpielisk.

W skontrolowanych miejscach wypoczynku stwierdzono pojedyncze przypadki stłuczenia nogi, zapalenia ucha, udaru ciepłego, COVID-u oraz 82 przypadki zachorowań dzieci z objawami żołądkowo – jelitowymi.

Ocena wypoczynku nie dotyczy innych form wyjazdowych, nie mieszczących się w kategorii wypoczynku podlegającego obowiązkowi zgłaszania do Kuratorium Oświaty.

III.7. BEZPIECZEŃSTWO ŚWIADCZENIA USŁUG MEDYCZNYCH

W 2024 roku przeprowadzone były kontrole obiektów w zakresie:

- spełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. 2022r., poz. 402 t.j.),
- gospodarowania odpadami i bielizną;
- ocena podmiotów leczniczych w zakresie podejmowania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, dokumentowania tych działań oraz wypełniania obowiązków przez kierowników podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia szpitalne w zakresie wdrożenia i zapewnienia funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych (art. 11-15 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, dalej ustawa i przepisy wykonawcze).

Bezpieczeństwo usług medycznych oznacza zapewnienie, że przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych stosowane są procedury zapobiegające szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych przez co pacjent i personel są w najwyższym stopniu chronieni. Działania te obejmują w szczególności:

1. ocenę ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z wykonywaniem świadczeń zdrowotnych;
2. monitorowanie czynników alarmowych i zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w zakresie wykonywanych świadczeń;
3. opracowanie, wdrożenie i nadzór nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym dekontaminacji:
 - skóry i błon śluzowych lub innych tkanek,
 - wyrobów medycznych, wyposażenia wyrobów medycznych, systemów i zestawów zabiegowych, oraz powierzchni pomieszczeń i urządzeń;

4. stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej w celu zapobieżenia przeniesieniu na inne osoby biologicznych czynników chorobotwórczych;
5. wykonywanie badań laboratoryjnych oraz analizę lokalnej sytuacji epidemiologicznej w celu optymalizacji profilaktyki i terapii antybiotykowej.

Zobowiązani do wdrożenia działań zapobiegawczych mają obowiązek prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakresie ich realizacji oraz dokumentowania ich przeprowadzenia.

Kierownictwo Szpitala jest zobowiązane do wdrożenia i zapewnienia funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych (art. 14) obejmującego powołanie i nadzór nad działalnością zespołu i komitetu kontroli zakażeń szpitalnych, które mają planować, ukierunkowywać i oceniać szpitalny system zapobiegania oraz aktualizować, prowadzić kontrolę wewnętrzną i szkolić personel. Chodzi zatem o kreowanie polityki szpitala w zakresie identyfikowania biologicznych czynników chorobotwórczych wywołujących zakażenia i choroby zakaźne u pacjentów oraz ograniczenie narastania ich lekooporności poprzez stosowanie adekwatnej profilaktyki i terapii antybiotykowej.

W 2024 r. przeprowadzono kontrolę działania Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych w zakresie spełnienia wymagań określonych w art. 14 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. 2024 r., poz. 924 ze zm.) tj. utworzenia systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych i gromadzenia informacji o zakażeniach szpitalnych i czynnikach alarmowych, prowadzenia i dokumentowania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, działalność Zespołu ds. Zakażeń Szpitalnych i Komitetu ds. Zakażeń Szpitalnych.

Do zadań zespołu kontroli zakażeń szpitalnych należy opracowywanie i aktualizacja systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, prowadzenie kontroli wewnętrznej oraz przedstawianie wyników i wniosków z tej kontroli kierownikowi szpitala i komitetowi zakażeń szpitalnych, szkolenie personelu w zakresie kontroli zakażeń szpitalnych, a także konsultowanie osób podejrzanych o zakażenie lub chorobę zakaźną oraz tych, u których rozpoznano zakażenie lub chorobę zakaźną. Do zadań Komitetu Kontroli Zakażeń Szpitalnych należy opracowywanie planów i kierunków systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, ocena wyników kontroli wewnętrznej przedstawianych przez zespół kontroli zakażeń szpitalnych, opracowywanie i aktualizacja standardów farmakoprofilaktyki i farmakoterapii zakażeń i chorób zakaźnych w szpitalu. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

W 2024 roku skontrolowano 27 obiektów przeprowadzając 38 kontroli:

- **NZOZ-y (5) świadczące podstawową opiekę zdrowotną w przychodniach rodzinnych:** NZOZ „Rodzina” w Mogilnie, NZOZ „Salus” w Mogilnie, NZOZ „Medica” w Strzelnie, NZOZ „Ośrodek Zdrowia” w Wójcinie, GPLR „Nasz Lekarz” w Jeziorach Wielkich
- **NZOZ (2) o charakterze specjalistycznym**
 - NZOZ „Ori-Med” w Strzelnie w dziedzinie rehabilitacji
 - NZOZ „Medic” w Mogilnie w dziedzinie stomatologii
- **Inne podmioty (1) o charakterze specjalistycznym:**
 - Stacja dializ w Strzelnie należąca do „DaVita” Sp. z o.o. we Wrocławiu

- **Placówki (10) SPZOZ w Mogilnie:**

- Szpital Powiatowy w Mogilnie (oddział ginekologiczno-położniczy, magazyn odpadów medycznych, pracownię fizjoterapii oraz działanie Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych)
- Przychodnia Rejonowa w Strzelnie
- Poradnie Lekarzy POZ w: Gębicach, Wylatowie, Markowicach i Dąbrowie
- Przychodnia Rejonowa w Mogilnie z Ambulatorium Nocnej i Świątecznej Opieki Medycznej (w ciągu pracy przychodni stanowi gabinet zabiegowy)
- Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Strzelnie
- Poradnia Dziecięca w Mogilnie
- Dzienny Oddział Psychiatryczny w Strzelnie wraz z Poradnią Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży (świadczenia medyczne udzielane są od dnia 01.08.2024 r.)

- **Prywatne praktyki lekarskie (9):** 6 gabinetów stomatologicznych, 1 ginekologiczny, 1 endokrynologiczny i 1 alergologiczny

Podmioty dokonały oceny ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z udzielanymi przez nie świadczeniami, opracowały i wdrożyły procedury dekontaminacji skóry / błon śluzowych oraz dekontaminacji wyrobów medycznych, procedury mycia i dezynfekcji powierzchni dotykowych i bezdotykowych, postępowania w przypadku skażenia materiałem biologicznym, postępowania po ekspozycji na zakażenie.

Posiadały w zapasie i stosowały środki ochrony indywidualnej (rękawice, fartuchy, maski). W skontrolowanych placówkach do przechowywania brudnej odzieży ochronnej wyznaczono specjalne pojemniki umieszczone w magazynach odpadów lub innych wyznaczonych miejscach, natomiast czystą odzież ochronną przechowywano w innych wydzielonych i opisanych miejscach. Placówki stosowały środki dezynfekcyjne, głównie jako preparaty w stężeniach gotowych do użycia. Dobór środków w zależności od przedmiotu dezynfekcji w większości placówek był właściwy.

W 1 skontrolowanym NZOZ-ie świadczącym usługi rehabilitacyjne oraz w 1 przychodni stwierdzono brak nadzoru nad procedurami dekontaminacji powierzchni skutkujący stosowaniem przeterminowanych środków do dezynfekcji powierzchni – środki zostały natychmiast usunięte i zastąpione środkami z aktualną datą ważności. W jednym przypadku nieprawidłowości usunięto w krótkim terminie, w drugim wydano decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości.

We wszystkich przypadkach stwierdzono, iż są wydzielone miejsca w pomieszczeniach gospodarczych lub w szafach w gabinetach do przechowywania preparatów dezynfekcyjnych.

W trzech spośród skontrolowanych podmiotów niewłaściwie postępowano z odpadami niebezpiecznymi powstałymi przy udzielaniu świadczeń:

- w jednej placówce wystąpiły nieprawidłowości w postępowaniu z odpadami medycznymi, które transportowane były przez kierowcę do punktu zbiorczego znajdującego się w Mogilnie, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej usunięcie tej nieprawidłowości. Przesłano do organu umowę na odbiór odpadów z miejsca ich wytworzenia przez specjalistyczną firmę.
- w drugiej placówce wystąpiły nieprawidłowości tj. niezapewnienie środka do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe oraz pojemnika na zużyte rękawiczki w

magazynie z przenośnym urządzeniem chłodniczym. Nieprawidłowości usunięto w krótkim terminie.

- w kolejnej stwierdzono w magazynie odpadów medycznych nieprawidłowości tj. kontenery do gromadzenia odpadów medycznych nie były szczelnie zamykane, co jest warunkiem przy zastosowaniu wentylacji grawitacyjnej ponadto pomieszczenie, w którym przechowywane były odpady medyczne nie było prawidłowo zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych, ściany z licznymi odpryskami uniemożliwiały łatwe zmywanie i dezynfekcję oraz brak było zabezpieczenia pomieszczenia przed dostępem owadów, gryzoni i innych zwierząt,

W pozostałych przypadkach postępowanie było zgodne z obowiązującymi przepisami. Podmioty podpisały umowy na odbiór i utylizację odpadów niebezpiecznych z uprawnionymi firmami. Częstotliwość odbioru odpadów była prawidłowa.

Kierownicy lub wyznaczone przez nich osoby, w większości przeprowadzali kontrolę wewnętrzną dwukrotnie w ciągu roku, sporządzali raporty z kontroli. W jednym przypadku NZOZ-ie o charakterze specjalistycznym kontrolę wewnętrzną wykonano niezgodnie z wymaganą częstotliwością, brak było w placówce dokumentu potwierdzającego wykonanie kontroli wewnętrznej, jak też stwierdzono uchybienie wskazujące na brak działań zapobiegających zakażeniom, tj. stosowano środki do dezynfekcji powierzchni po upływie daty ważności.

W zakresie zapobiegania zakażeniom krwio pochodnym (wirusy WZWB, WZWC) kluczowe znaczenie ma prawidłowy sposób postępowania z narzędziami skażonymi materiałem biologicznym, w szczególności krwią, i ich prawidłowa sterylizacja co jest priorytetem podczas realizacji procedur zabiegowych. We wszystkich skontrolowanych 6 gabinetach stomatologicznych stosowano właściwe zasady postępowania z narzędziami, w tym ich sterylizację, a procesy sterylizacji były kontrolowane każdorazowo przy użyciu testów chemicznych, a okresowo przeprowadzano kontrolę biologiczną. W 1 gabinecie stwierdzono usytuowanie stanowiska do higieny rąk w blacie roboczym ciągu sterylizacji. Wydano decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości.

Narzędzia wielokrotnego użytku stosowane były w gabinetach stomatologicznych oraz poradniach chirurgicznych w przychodniach, a także w szpitalu. Narzędzia wielokrotnego użytku ze szpitala w Mogilnie oraz przychodni oddawane były do sterylizacji firmie zewnętrznej CitoNet z Bydgoszczy. Szpital w Mogilnie nie prowadził sterylizacji we własnym zakresie. Wszystkie zarejestrowane praktyki stomatologiczne prowadziły sterylizację narzędzi we własnym zakresie, z czego 5 placówek posiada wydzielone, połączone z gabinetem pomieszczenia sterylizatorni, a pozostałe ciąg technologiczny – myjący w gabinecie. Pozostałe praktyki zabiegowe nie prowadziły sterylizacji, gdyż używają wyłącznie sprzętu jednorazowego użytku.

W gabinetach endokrynologicznym i alergologicznym stosuje się tylko preparaty do dezynfekcji rąk oraz powierzchni (lekarze udzielają konsultacji, ewentualnie wykonują USG i EKG). W tych placówkach nie wytwarza się odpadów medycznych niebezpiecznych wymagających termicznego unieszkodliwienia.

W okresie sprawozdawczym wydano 5 decyzji nakazujących, które wyegzekwowały:

- poprawę stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń w pracowni fizjoterapii,
 - zapewnienie prawidłowego gospodarowania odpadami medycznymi,
 - zapewnienie prawidłowego nadzoru nad procedurami,
 - poprawę stanu higienicznego pomieszczenia magazynu odpadów medycznych,
 - zorganizowanie ciągu technologicznego sterylizatorni w gabinecie stomatologicznym,
- oraz 1 decyzję zmieniającą termin realizacji uzyskania zgody PWIS na lokalizację pracowni fizjoterapii poniżej poziomu kondygnacji parteru.

Na właściciela jednej placówki udzielającej świadczeń z zakresu rehabilitacji nałożono mandat karny na kwotę 200zł.

IV. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE ZAKAŻEŃ I CHORÓB ZAKAŻNYCH

Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Mogilnie w 2024 roku wpłynęło **1144 zgłoszeń** podejrzeń lub zachorowań na choroby zakaźne oraz dodatnich wyników badań laboratoryjnych w kierunku chorobotwórczych czynników biologicznych. 771 przypadków zarejestrowano w MZ-56, 104 osoby hospitalizowano.

- Zarejestrowano 4 zachorowania na **świnkę** podczas gdy w 2023 roku było zgłoszonych aż 7 przypadków. Zachorowania dotyczyły 2 chłopców w wieku: 3 lata (zaszczepiony pierwszą dawką szczepionki p/ko odrze, śwince i różyczce) oraz 5 lat (pełen cykl szczepień p/ko odrze, śwince i różyczce); 1 dziewczynki w wieku 5 lat (pełen cykl szczepień p/ko odrze, śwince i różyczce) oraz 1 kobiety w wieku 41 lat (brak szczepień).
- Zarejestrowano 190 przypadków **ospy wietrznej**, 3 osoby wymagały hospitalizacji. Większość, bo 93 % chorych to dzieci do lat 14. Rok 2024 to rok z niższą liczbą zachorowań na ospę wietrzną w powiecie mogileńskim w porównaniu do lat ubiegłych.
- Nastąpił spadek liczby przypadków **plonicy** z 60 w 2023 roku do 41 w roku 2024. W 39 przypadkach zachorowania dotyczyły dzieci do 17 roku życia, pozostałe 2 przypadki to osoby dorosłe. Zachorowalność była niższa niż średnia wojewódzka.
- Zarejestrowano 10 przypadków zakażenia jelitowego wywołanego przez **Clostridioides difficile**, nie zarejestrowano ognisk zakażeń szpitalnych. To bakteryjne zakażenie dotyczy najczęściej osób długoczasowo hospitalizowanych i długo leczonych antybiotykami. Większość osób była hospitalizowana (9). Zachorowalność była niższa niż średnia w województwie. W roku 2024 zarejestrowano także 3 przypadki bakteryjnego zakażenia jelitowego wywołanego przez **Campylobacter jejuni/coli** z hospitalizacją; w roku poprzednim nie zarejestrowano zachorowań.
- Zarejestrowano 16 przypadków **wirusowych zakażeń jelitowych** - 14 u dzieci i 2 u osób dorosłych; 12 osób hospitalizowano. Spowodowały je wirusy stanowiące najczęściej występujący czynnik etiologiczny zatruc wirusowych: norowirusy (5) rotawirusy (2) i inne wirusy określone i nieokreślone (9). 3 z 5 zarejestrowanych przypadków norowirusów, to osoby z ogniska choroby przenoszonej drogą

pokarmową wśród dzieci z obozów sportowych przebywających na terenie powiatu. Dochodzeniem epidemiologicznym objęto 335 osób (80 chorych oraz 255 bez objawów chorobowych, w tym personel kuchni – 4 osoby). Objawy kliniczne wskazywały na stosunkowo łagodny i krótkotrwały przebieg zachorowań. U chorych wystąpiły wymioty, bóle brzucha, biegunka, gorączka lub stan podgorączkowy. Nie ustalono źródła zakażenia, prawdopodobnie dla pierwszych chorych był nim bezobjawowy nosiciel lub chore dziecko, które nie przyznawało się, że występują u niego objawy, a także bezpośredni kontakt młodzieży i dzieci we wspólnych salach, stołówce, korytarzach, kontakt z powierzchniami na których mogły przeżyć wirusy. Wpływ na wystąpienie zachorowań mogła mieć również nieprawidłowa technika mycia rąk przez uczestników obozów lub jej brak. Pozostałe przypadki wirusowych zakażeń jelitowych pojedyncze, nie powiązane epidemiologicznie.

- Zgłoszono 29 przypadków zachorowań na **biegunki** z czego hospitalizowano 3 osoby, 26 przypadków dotyczyło osób powyżej drugiego roku życia, 3 przypadki - dzieci do lat 2. Nastąpił nieznaczny wzrost zachorowań w stosunku do roku poprzedniego, większość chorych nie była hospitalizowana, nie przeprowadzono u nich badań w celu określenia czynnika co mogłoby spowodować zmianę rozpoznania i wpłynąć na statystykę tej jednostki chorobowej.
- W okresie sprawozdawczym zgłoszono 31 potwierdzonych przypadków zatrucia pokarmowego wywołanego przez pałeczki **Salmonella** z czego 7 osób hospitalizowano oraz 50 przypadków prawdopodobnych (objawowe dzieci z ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową, bez wykonanych badań w kierunku obecności pałeczek Salmonella, powiązanie epidemiologiczne). Nastąpił znaczny wzrost zachorowań na Salmonellę w stosunku do roku 2023. W 2024 roku zarejestrowano 3 ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową wywołanej przez pałeczki Salmonella, w tym 1 zatrucie typu ognisko domowe, 1 ognisko rozproszone związane ze spożyciem produktów z piekarni oraz 1 zbiorowego żywienia.

„Ognisko domowe – Salmonella”

Dochodzeniem epidemiologicznym objęto 4 osoby. U chorych wystąpiły wymioty, bóle brzucha, luźne stolce a także gorączka. Źródłem zakażenia dla osób chorych były jajka, zakupione od gospodarza indywidualnego (prawdopodobnie z hodowli nie będącej pod nadzorem lekarza weterynarii). Nośnikiem u pierwszego dziecka, u którego pojawiły się objawy chorobowe było surowe żółtko utarte z cukrem, natomiast u drugiego chorego dziecka był to kotlet z kurczaka, do przygotowania którego użyto jaj. Zbyt krótki czas obróbki termicznej kotleta z kurczaka w panierce z jajkiem mógł wpłynąć na wystąpienie zachorowania w ognisku. Niezachowanie odpowiedniej higieny rąk podczas przygotowywania posiłków (brak mycia rąk) mogło mieć wpływ na szerzenie się zakażeń.

Ognisko „Piekuś”

Dochodzeniem epidemiologicznym objęto 4 osoby. U chorych wystąpiły wymioty, bóle brzucha, luźne stolce, gorączka, również utrata łaknienia. Źródłem zakażenia mogły być skażone truskawki, nie poddane procesowi mycia i obróbce termicznej. Nośnikiem zakażenia była babeczka budyniowa z truskawkami. Brak mycia

truskawek i nie poddanie ich obróbce termicznej najprawdopodobniej mógł przyczynić się do wtórnego skażenia babeczek.

Ognisko „Jeżyki”

Dochodzeniem epidemiologicznym objętych było 466 osób. Na podstawie wyników dochodzenia ustalono, że z dużym prawdopodobieństwem nośnikiem pokarmowym była część potraw wtórnie zanieczyszczonych od pierwotnie skażonych surowców. Potencjalnym źródłem zakażenia mógł być zakażony surowiec – świeże mięso z drobiu, co ustalono na podstawie prowadzonego dochodzenia. Czynnikiem wspomagającymi, które wystąpiły w miejscu zanieczyszczenia potraw były:

- brak funkcjonalności i wykorzystywanie pomieszczeń produkcyjnych niezgodnie z ich przeznaczeniem, co uniemożliwiło stosowanie dobrych praktyk higienicznych, w tym ochrony przed zanieczyszczeniami krzyżowymi,
- brak wydzielonych stanowisk pracy dla każdego asortymentu żywności,
- nie zachowywanie ustalonych procedur dobrej praktyki produkcyjnej i higienicznej, w tym brak potwierdzenia dezynfekcji wszystkich zakupionych jaj, pomijanie etapu suszenia jaj przed ich dezynfekcją z użyciem naświetlacza UV, brak monitorowania pracy lampy naświetlacza,
- przechowywanie produktów w różnych przypadkowych miejscach, brak rozdzielności surowców od potraw gotowych,
- brak bieżących szkoleń personelu kuchni w sprawach higieny żywności.

Powyższy stan rzeczy niewątpliwie mógł przyczynić się do powstania wtórnych zakażeń czyli transmisji pałeczek *Salmonella* z potencjalnie skażonych surowców (surowego mięsa, jaj) na gotowe produkty, wskutek niestosowania się do procedur higienicznych.

- W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek **Salmonellozy pozajelitowej – posocznicy** z hospitalizacją w roku poprzednim nie zarejestrowano przypadków. Zapadalność na terenie powiatu mogileńskiego jest wyższa niż w województwie, co nie świadczy o złej sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie, gdyż dotyczy to tylko jednego przypadku.
- W okresie sprawozdawczym zgłoszono 1 przypadek **mikobakteriozy** z hospitalizacją analogicznie jak w roku poprzednim. Zapadalność na terenie powiatu mogileńskiego jest wyższa niż w województwie.
- W 2024 roku zarejestrowano 29 przypadków **krztuśca**, 16 zarejestrowano jako przypadki potwierdzone (badania laboratoryjne), pozostałe jako możliwe (rozpoznane przez lekarza po objawach klinicznych). Hospitalizowano 2 osoby. Zachorowania wystąpiły u 19 dzieci w wieku od 0 do 18 r.ż. oraz 10 osób dorosłych. Najmłodsze dziecko u którego potwierdzono krztuśca miało 2 miesiące, nie zostało jeszcze poddane szczepieniom p/ko ww. chorobie. Najstarsza osoba miała 73 lata. W roku poprzednim zgłoszono 1 przypadek u osoby dorosłej. Odporność poszczepienna p/krztuścowi spada z wiekiem, wzrost liczby zachorowań jest groźny dla niemowląt jeszcze niezaszczepionych oraz osób starszych szczepionych w odległej przeszłości.
- W 2024 roku w zakresie chorób przenoszonych przez naruszenie ciągłości tkanek zgłoszono do PSSE 3 przypadki zachorowania na **wirusowe zapalenie wątroby typu**

B oraz 6 przypadków **wirusowego zapalenia wątroby typu C**. Zgłoszone przypadki to postacie przewlekłe, a nie ostre.

- Wystąpiły pojedyncze przypadki chorób inwazyjnych powodowanych przez bakterie **Streptococcus pyogenes** w postaci zdefiniowanej jako róża (5) oraz **Streptococcus pneumoniae** (4) w tym 1 przypadek w postaci zdefiniowanej jako zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, potwierdzony badaniami laboratoryjnymi oraz 1 przypadek w postaci zdefiniowanej jako inna określona i nie określona u tego samego pacjenta, a także 3 przypadki w postaci zdefiniowanej jako posocznica, z czego 2 osoby zmarły.
- W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek **wirusowego zapalenia opon mózgowych** enterowirusowego, w 2023 roku zarejestrowano 1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowych inne i nie określone.
- Wystąpiły 10 potwierdzone zachorowania na **boreliozę** (w 2023 r. - 3). Jednakże dane co do boreliozy nie odzwierciedlają sytuacji faktycznej, gdyż wiele osób nie zgłasza się do lekarza, nie wiążąc objawów z ukąszeniem przez kleszcza, co mogło nastąpić w odległej przeszłości.
- W 2024 roku u 10 osób pokąsanych przez zwierzęta podjęto **szczepienia p/ko wściekliznie** (w 2023 r. - 15) i dało to niższy współczynnik niż wojewódzki. Zgłoszono 48 pokąsań, głównie przez psy. Liczba zgłoszonych pokąsań od lat utrzymuje się na podobnym poziomie. W zdecydowanej większości przypadków nad zwierzętami przeprowadzono obserwację weterynaryjną, gdy było to niemożliwe, osoby kierowano na konsultację pod kątem potrzeby zaszczepienia poekspozycyjnego, albowiem wścieklizna może rozwinąć się w odległym czasie od pokąsania przez chore zwierzę.
- W ostatnich trzech latach nie zarejestrowano chorób przenoszonych drogą płciową podlegających zgłoszeniu: kiły, rzeżączki, ziarnicy wenerycznej, chlamydioz. W roku 2024 zarejestrowano 2 przypadki nowo wykrytych **zakażeń HIV** (w 2023 roku – 3 przypadki). Zarejestrowano także 2 przypadki **AIDS** (w 2023 roku – 1 przypadek).
- **Grypa i zachorowania grypopodobne** - w okresie sprawozdawczym zarejestrowano 157 przypadków potwierdzonych testem antygenowym. Hospitalizacji wymagało 13 osób. W 2023 roku (od dnia 04.07.2023 r.) zarejestrowano 46 przypadków potwierdzonych testem z czego 8 osób wymagało hospitalizacji. Współczynnik zapadalności jest niższy niż w województwie. W okresie sprawozdawczym nie zarejestrowano grypy potwierdzonej laboratoryjnie. Dane te trudno ocenić i porównywać ze względu na powszechność nietestowania pacjentów w placówkach POZ oraz z powodu tego, że wiele osób objawowych leczy się w domu poza rejestracją.

W 2024 roku placówka uczestnicząca w programie nadzoru nad gripą SENTINEL, nie przekazała do badań wirusologicznych żadnej próby, pomimo działań w celu wyegzekwowania u zdeklarowanych uczestników SENTINEL poboru prób poprzez skierowanie pism do Dyrekcji SPZOZ w Mogilnie oraz osobiste rozmowy z z-cą Dyrektora SPZOZ ds. leczenia oraz pielęgniarką naczelną i epidemiologiczną.

- W 2024 roku zarejestrowano łącznie 48 przypadków zakażenia **wirusem RSV**, 18 osób hospitalizowano. Z zarejestrowanych 48 przypadków 19 z nich dotyczyło dzieci

do lat 2 z czego 12 dzieci hospitalizowano. W roku poprzednim zarejestrowano 6 przypadków z hospitalizacją, z czego 5 u dzieci do 2 lat. W województwie kujawsko-pomorskim współczynnik ogółem w analizowanym okresie był wyższy. Analiza danych jest trudna ze względów jak w przypadku grypy.

- W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 158 potwierdzonych badaniami, przypadków **SARS-CoV-2 (COVID-19)** z czego 19 osób hospitalizowano. Współczynnik zapadalności dla tej jednostki chorobowej jest dużo niższy niż dla obszaru województwa. W 2023 roku zarejestrowano 147 przypadków potwierdzonych badaniami, z czego 27 osób hospitalizowano. Zgłoszono 10 zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) – bez potwierdzenia laboratoryjnego, w roku poprzednim 5. Współczynnik zapadalności również jest niższy niż dla obszaru województwa. W większości statystyka ta dotyczy osób wykazujących objawy chorobowe takie jak: ból głowy, gorączka, osłabienie, bóle mięśni, kaszel, duszności.

Analizując sytuację zakażeń wykazanych RSV i SARS-CoV-2 i porównując je z danymi wojewódzkimi, a także mając na uwadze obserwacje w populacji mieszkańców powiatu nasuwa się uwaga, że wiele przypadków infekcji nie podlega testowaniu, lekarze nie widzą potrzeby testowania, wdrażając leczenie bez określenia zakażenia. Także osoby zakażone nie widzą potrzeby testowania. Statystyki nie odzwierciedlają sytuacji faktycznej zakażeń koronawirusem i wirusem syncytialnym.

- Zgłoszono 5 zachorowań na **gruźlicę**, tyle samo co w 2023 roku. Zachorowania wystąpiły u osób pochodzących zarówno ze środowiska miejskiego (2 mężczyzn) jak i wiejskiego (1 kobieta i 2 mężczyzn). Kobieta (66 lat) pochodząca ze środowiska wiejskiego w 2023 roku miała rozpoznaną gruźlicę płuc, w 2024 roku nastąpiła wznova zachorowania. Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mogilnie wpłynęło zgłoszenie zgonu ww. kobiety. Pozostałe przypadki to nowe zachorowania. Mężczyzna (53 lata) ze środowiska miejskiego, to osoba bezdomna korzystająca ze Schroniska dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn w Mogilnie. Nadzorem objęto pracowników oraz osoby tam przebywające. Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mogilnie wpłynęło zgłoszenie zgonu ww. mężczyzny. Mężczyzna (68 lat) pochodzący ze środowiska miejskiego to osoba samotna, nie pracująca, która w 2023 roku miała rozpoznaną gruźlicę płuc. Osoby z otoczenia chorych mężczyzn (49 lat i 71 lat) ze środowiska wiejskiego zostały objęte nadzorem lekarskim przez lekarzy rodzinnych.

*Bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców powiatu mogileńskiego w zakresie chorób zakaźnych w 2024 roku było zapewnione, aczkolwiek zaobserwowano wzrost współczynników zapadalności w przypadku wielu jednostek w porównaniu z rokiem ubiegłym, dotyczy to m. in. salmonellozy, krztuśca, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego BNO, boreliozy, wirusowego zapalenia wątroby, choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* oraz grypy i RSV. W niektórych przypadkach współczynniki*

przekroczyły wartości współczynników wojewódzkich (świnka, salmonelloza, ospa wietrzna, HIV i AIDS). Wzrost liczby niektórych przypadków zachorowań mógł być wynikiem poprawy zgłaszalności w wyniku przeprowadzonych w placówkach medycznych kontroli dotyczących zgłaszalności chorób. Pracownicy PSSE w Mogilnie udzielili 3 lekarzom pouczeń oraz nałożono 2 grzywny w drodze mandatu karnego. Zarejestrowano zakażenia i zatrucia pokarmowe rodzinne oraz w placówkach zbiorowego żywienia.

OCENA REALIZACJI PROGRAMU OBOWIĄZKOWYCH SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

W powiecie mogileńskim szczepienia ochronne w 2024 roku prowadzone były w 10 punktach szczepień dla dzieci i młodzieży, w 1 oddziale noworodkowym oraz w 1 gabinecie zabiegowym udzielającym świadczeń w zakresie profilaktyki poekspozycyjnej.

W roku sprawozdawczym szczepieniom obowiązkowym podlegało 7832 dzieci i młodzieży. Szczepienia u noworodków i dzieci w 1 i 2 roku życia były realizowane na poziomie od 52,99% do 98,55%, a szczepienia tzw. rocznikowe u 6, 10, 14 i 19-latków wykonane na poziomie od 97,34% do 99,49%.

W 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem wykonanie szczepień było na zbliżonym poziomie. Wykonano natomiast mniej szczepień przeciw tężcowi ze wskazań indywidualnych z powodu ekspozycji na zakażenie (2024 r. - 148 osób, 2023 r. – 171 osób).

Na dzień 31.12.2024r. na liście uporczywie uchylających się od szczepień było 116 rodziców 82 dzieci. W 2023 roku liczba ta była wyższa i wynosiła 121 rodziców 87 dzieci. Na zmniejszenie liczby osób uchylających wpływ mają wystawiane przez lekarzy odroczenia od szczepień, które są honorowane przez lekarzy POZ oraz wynik Orzeczenia TK w odniesieniu do sposobu publikacji kalendarza szczepień.

W związku z wyrokiem wystosowano do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego 130 wniosków o umorzenie postępowania wobec rodziców niezaszczepionych dzieci.

Ponadto wysłano 46 upomnień zawierających wezwanie do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej oraz wystawiono 72 tytuły wykonawcze z wnioskiem do Wojewody Kujawsko – Pomorskiego celem nałożenia grzywny. **Sześćcioro rodziców, którzy zwlekali z dokonaniem obowiązku zaszczepienia swoich dzieci wykonało obowiązek i zaszczepiło troje dzieci.**

W związku z licznym wpływem zaświadczeń o odroczeniu od szczepień ochronnych dotyczących dzieci zgłoszonych jako nie zaszczepione, a rodziców jako osoby uchylające się nadal toczyły się sprawy z 2022 i 2023 roku u Rzeczników Odpowiedzialności Zawodowej Okręgowych Izb Lekarskich zarówno w Bydgoszczy, Poznaniu oraz Bielsku-Białej.

W 2024 r. zgłoszono 5 **niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP)**, 4 łagodne i 1 poważny. W roku ubiegłym również zanotowano 5 przypadków (wszystkie łagodne).

W ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030 wprowadzono bezpłatny, powszechny program dobrowolnych szczepień przeciwko HPV dedykowany dzieciom w wieku 9 – 14 lat zarówno dziewczynkom jak i chłopcom.

Niektóre z typów wirusa HPV (wirus brodawczaka ludzkiego) są onkogenne, co oznacza, że przyczynia się do rozwoju nowotworów, w tym raka szyjki macicy, jamy ustnej czy przełyku u mężczyzn. Może powodować również powstanie brodawek, nadżerek i kłykcin kończystych. Największe niebezpieczeństwo związane z zakażeniem HPV polega na tym, że zakażenie przez wiele lat może nie dawać objawów i przez to być rozpoznany za późno na skuteczne leczenie. **Dlatego trudno zrozumieć dlaczego rodzice dziewczynek i chłopców 9-14 letnich świadomie odrzucają możliwość uchronienia swych dzieci przed nowotworem w przyszłości. W związku z wdrożonymi w 2024 roku szczepieniami p/ko HPV w szkołach zaszczepiono 82 dzieci z ogółu 197 zaszczepionych, co stanowi 41,62%.**

V. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

W 2024 r. realizowano zadania w zakresie profilaktyki zdrowotnej głównie w placówkach nauczania i wychowania poprzez realizację:

- Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”
- Program edukacyjny „Chroń się przed kleszczami wszelkimi sposobami”
- Program edukacyjny „Dobre sposoby na zakaźne choroby”
- Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV
- Programy szkolnej edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”
- Program wojewódzki „Dopalacze – III strona zjawiska”
- Program wojewódzki „Zdrowie psychiczne. Radzenie sobie ze stresem”
- Program profilaktyki czerniaka „Znamie znam je”
- Program profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby „Podstępne WZW”
- Program profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy „Wybierz życie. Pierwszy krok”
- Program edukacyjny „Zdrowo i kolorowo”

Wdrożono i nadzorowano także liczne interwencje wojewódzkie i lokalne. W realizacji ww. interwencji uczestniczą przede wszystkim placówki oświaty i wychowania. Realizację programów prowadzą koordynatorzy wyznaczeni w placówkach przy wsparciu Dyrekcji placówek. Pracę koordynatorów ocenia się bardzo dobrze, gdyż dużego zaangażowania wymaga zaplanowanie i zrealizowanie interwencji bez kolizji z obowiązkami etatowymi. Na wyróżnienie zasługują placówki:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Mogilnie,
- Szkoła Podstawowa w Strzelcach,
- Zespół Szkół w Dąbrowie,
- Szkoła Podstawowa w Szczepanowie,
- Szkoła Podstawowa w Jeziorach Wielkich,

Na uwagę zasługuje aktywność w promowaniu zdrowia Stowarzyszenia Rozwoju Miejscowości Sucharzewo „KUŹNIA”, które przy współpracy z Gminą Dąbrowa i Zespołem Szkół w Dąbrowie w dniu 16 czerwca 2024 roku przeprowadziło V edycję wydarzenia

dotyczącego ochrony i promocji zdrowia pn. „Biała Niedziela”, w którym uczestniczyło stoisko edukacyjne PSSE.

Ze swej Strony PSSE podejmuje liczne działania edukacyjne i informacyjne skierowane głównie do lokalnej społeczności, placówek oświatowych, placówek użyteczności publicznej oraz przedsiębiorców działających na terenie odpowiedzialności PPIS w Mogilnie za pośrednictwem komunikatorów społecznościowych: Facebook i strony internetowej PSSE w Mogilnie oraz stron samorządów współpracujących z inspekcją sanitarną. Ta forma daje możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. W 2024 roku kontynuowano systematyczne zamieszczanie, co najmniej raz dziennie, aktualnych tematów profilaktyki zdrowotnej w mediach społecznościowych – Facebook. Po raz pierwszy w 2024 roku zastosowano plan tygodniowy tematów poruszanych poprzez media społecznościowe dla województwa kujawsko-pomorskiego. Systematyczność i aktualność poruszanych zagadnień zwiększyło w znacznym stopniu grono odbiorców.

Środki masowego przekazu są obecnie dominującym źródłem wiedzy o zdrowiu i zdrowym stylu życia, zatem programowane interwencje edukacyjne w dziedzinie profilaktyki i promocji zdrowia powinny być kontynuowane.

W ostatnim czasie pojawiła się niepokojąca sytuacja w zakresie wykonawstwa szczepień obowiązkowych. Wzrasta liczba rodziców odmawiających szczepienia swoich dzieci. Trend ten dotyczy całej Polski. W obliczu wzrostu liczebności i siły ruchów antyszczepionkowych niezbędne jest prowadzenie systematycznej i długofalowej edukacji.

WNIOSKI

- 1. Mieszkańcy powiatu mogileńskiego korzystali w 2024 r. z wody bezpiecznej dla zdrowia, nawet w przypadku krótkotrwałych orzeczeń o nieprzydatności wody do spożycia, gdyż w okresie tym dostarczano konsumentom wodę spełniającą wymagania jakościowe ze źródeł zastępczych lub określono warunki dla bezpiecznego jej spożycia.*
- 2. Bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców powiatu mogileńskiego w zakresie chorób zakaźnych w 2024 roku było zapewnione, aczkolwiek zaobserwowano wzrost współczynników zapadalności w przypadku wielu jednostek w porównaniu z rokiem ubiegłym (salmonellozy, krztuśca, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego BNO, boreliozy, wirusowego zapalenia wątroby, choroby wywołanej przez Streptococcus pneumoniae oraz grypy i RSV).*
- 3. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i przedmiotów do kontaktu z żywnością, prowadzony w oparciu o plan kontroli i poboru prób, a także wdrożenie i realizowanie systemu HACCP i procedur GHP i GMP przez producentów i dystrybutorów to czynniki decydujące o zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego ze strony żywności.*
- 4. Systematyczny i skuteczny nadzór w zakładach pracy oraz wzrastająca świadomość pracodawców o celowości ochrony pracowników przed narażeniem na czynniki szkodliwe i uciążliwe w środowisku pracy skutkują niską liczbą stwierdzeń chorób zawodowych.*

5. *Wzrasta liczba rodziców odmawiających szczepienia swoich dzieci. Trend ten dotyczy całej Polski. W obliczu wzrostu liczebności i siły ruchów antyszczepionkowych niezbędne jest prowadzenie systematycznej i długofalowej edukacji rodziców uchylających się od szczepień przez lekarzy POZ.*
6. *Wskazany jest także skuteczniejszy udział lekarzy POZ w promowaniu szczepień przeciwko zakażeniom HPV, ponieważ rodzice dzieci, którym dedykowane jest bezpłatne szczepienie (dziewczynki i chłopcy w wieku 9-14 lat) odrzucają możliwość uchronienia swych dzieci przed nowotworem w przyszłości. W związku z wdrożonymi w 2024 roku szczepieniami p/ko HPV w szkołach zaszczepiono tylko 82 osoby na terenie placówek oświatowych. Niski odsetek osób zaszczepionych może wynikać z niedostatecznej współpracy pomiędzy placówkami medycznymi a środowiskiem szkolnym.*
7. *Wszystkie podmioty i instytucje, a także samorządy gminne i powiatowe, winni wzmóc działania i rozwijać formy aktywności sprzyjającej umacnianiu zdrowia publicznego.*
8. *W ramach edukacji szkolnej w szerszym zakresie dyrekcje szkół winny uwzględniać problematykę zdrowia publicznego i częściej przystępować do realizacji interwencji, a także kreować własne.*